КОММУНИЗМ САРИ, ОЛҒА!

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ◆ 4 май 1968 йил, шанба ◆ № 103 (13.965). Баҳоси 2 тийин.

Халқимиз Биринчи май байрамини тантанали ва хушнудлик билан нишонлади.

Совет кишилари жонажон ленинчи партия теварагига мустаҳкам жипслашганликларини, пролетар интернационализмига содиқ эканликларини, коммунизм тантанасига комил ишончларини намойиш қилдилар.

Москва, 1968 йил 1 Май. Суратда: Москва меҳнаткашлари вакилларининг намойиши.

(Сурат «Правда»дан олинди).

ПАРТИЯ ВА ХАЛҚ БИРЛИГИ

ҚИЗИЛ МАЙДОНДА БИРИНЧИ МАЙ ТАНТАНАЛАРИ

Бундан 50 йил муқаддам Москвада совет Биринчи майининг тонги отган эди. Бу тонг озод Россия бутун планета пролетарларини қувонтириб биринчи марта кўтариб чиққан қизил байроқлар билан ёришган эди. 1918 йил 1 Майда «Правда» бундай деб ёзган эди: «Пролетариат тарихда биринчи бўлиб Россияда 1 Майни мазлум синф тариқасида эмас, балки голиб синф тариқасида байрам қилди... Жуда зўр революцион курашда енгиб чиққан бу синф ўзини чулғаб олган қуллик кишанларини улоқтириб ташлаб, эндиликда ўз ҳаётининг, ўз келажагининг, ўз бахтининг эркин бунёдкори бўлиб турибди!».

...Бугунги Биринчи май ўз вақтини Спасский минорасининг соати билан тўғрилаб кўрикка тайёрланмоқда. Қизил майдондаги алвон-алвон байроқларни кўриш биз учун қанчалик одат тусига кирган бўлмасин, қўшинларнинг парадаги саф тортиб туришлари, трибуналарда тўпланган хилма-хил миллат намояндалари ва шодлик музикалари — мана шуларнинг ҳаммаси ҳар сафар янгича ҳис қилинади. Давлат универмаги биносининг пештоқидаги Маркс, Энгельс, Ленин портретлари ҳам бугун янада тантаналироқ тус олгандек бўлиб кўринади. 1 Май тантанаси илмий коммунизм асосчиси туғилган куннинг 150 йиллиги билан бир вақтга тўғри келиб қолди. Бизни янги ғалабаларга илҳомлантирувчи бошқа бир сана, яъни Владимир Ильич Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги ҳам жуда яқинлашиб қолди.

Қизил майдон трибуналарида — саноат, қишлоқ хўжалиги илғорлари, олимлар, адабиёт ва санъат арбоблари, партия ва совет ходимлари туришибди. Ҳамма қитъалардан келган меҳмонлар, ажнабий дипломатлар ҳам шу ерда.

Спасский минорасидаги соат стрелкаси тўққизга яқинлашмоқда. Л. И. Брежнев, Г. И. Воронов, А. П. Кириленко, А. Н. Косигин, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорний, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, А. Н. Шелепин, Ю. В. Андропов, В. В. Гришин, П. Н. Демичев, Д. Ф. Устинов, И. В. Капитонов, К. Ф. Катушев, Ф. Д. Кулаков, Б. Н. Пономарев, М. С. Соломенцев ўртоқлар Мавзолейнинг марказий трибунасига чиқадилар.

Парадни қабул қилувчи СССР мудофаа министри Совет Иттифоқи Маршали А. А. Гречко соат роса 10.00 да Кремлнинг Спасский минораси тагидаги дарвозадан очиқ машинада чиқиб келади. Парад қўмондони — Ленин орденли Москва ҳарбий округи қўшинлари қўмондонининг биринчи ўринбосари генерал-полковник Е. Ф. Ивановский унга рапорт беради. Маршал қўшинларни айланиб чиқади, жангчиларни 1 Май байрами билан қутлайди.

Министр Мавзолейнинг Марказий трибунасига чиқиб нутқ сўзлайди.

Совет мамлакати, — дейди у, — бу йилги 1 Майни коммунизм йўлида қилинган янги бунёдкорликлар билан нишонламоқда. Совет кишилари Коммунистик партия XXIII съездининг қарорларини қунт билан амалга оширмоқдалар, Ватанимизни тағин ҳам бадавлат ва қудратли қилмоқ учун ижобий режалар тузиб, зўр ғайрат билан ишламоқдалар.

Совет Иттифоқининг ва бошқа социалистик мамлакатларнинг муваффақиятлари социализм позициялари янада мустаҳкамланиб бораётганлигини, янги ижтимоий тузумнинг беқиёс афзалликларини кўрсатиб турибди.

(Охири иккинчи бетда).

БАЙРАМ ИШТИРОКЧИЛАРИ ШАРАФИГА

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети Қизил Майдонда бўлиб ўтган Биринчи май паради иштирокчилари ва Москвада 1 Май тантаналарида ҳозир бўлган чет эллик меҳмонлар шарафига 1 майда Кремлдаги Съездлар саройида зиёфат бердилар. (ТАСС).

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА

Яқинда КПСС Марказий Комитети мамлакат халқ хўжалигини автомобиллар, тракторлар ва қишлоқ хўжалик машиналарига запас қисмлар билан таъминлаш юзасидан партия ва ҳукумат қарорлари қандай бажарилаётганлиги тўғрисидаги масалани қараб чиқди.

КПСС Марказий Комитети шу масала юзасидан чиқарган қарорда баъзи саноат министрликлари ва идоралар автомобиллар, тракторлар ва қишлоқ хўжалик машиналарини ремонт қилиш учун зарур металлар ва узелларни ишлаб чиқариш юзасидан белгиланган планларнинг бажарилишини таъминламаётганликлари уқтириб ўтилади. Автомобиль саноати, трактор ва қишлоқ хўжалик машинасозлигининг бир қанча корхоналари запас қисмларни белгиланган номенклатурада ишлаб чиқариш юзасидан берилган топшириқларни бажармаяптилар.

СССР Автомобиль саноати министрлиги, Трактор ва қишлоқ хўжалик машинасозлиги министрлиги, Қурилиш министрликлари запас қисмлар, қуйма ва темир заготовкалар ишлаб чиқарувчи ихтисослаштирилган қувватларни қуришда қолоқликка йўл қўймоқдалар, шу мақсадлар учун ажратилган маблағларни тўла ўзлаштирмаётирлар. Автомобиль, тракторларни ремонт қилувчи корхоналар суст ривожлантирилмоқда, ремонт ишларини ҳамда ишдан чиққан асосий деталларни марказлаштирилган тартибда тиклашни уюштиришда камчиликлар мавжуд.

(Охири иккинчи бетда).

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ВА ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДА

ИНГИЧКА ТОЛАЛИ ПАХТА МЎЛ БЎЛСИН

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети республикада ингичка толали пахта етиштиришни кўпайтириш чоралари тўғрисидаги масалани қараб чиқдилар. Шу тўғрида қабул қилинган қарорда айтиладики, ингичка толали пахта етиштиришни кўпайтириш муҳим давлат вазифасидир. Бу вазифа меҳнаткашларнинг яхши сифатли ва хилма-хил газламаларга бўлган эҳтиёжларини тўлароқ қондириш учун тўқимачилик саноатини юқори сифатли хом ашё билан таъминлаш, шунингдек халқ хўжалигининг яхши сифатли пахта толасига муҳтож бўлган муҳим тармоқларини таъминлаш зарурлигидан келиб чиқади.

Ингичка толали пахта экишни республика районлари бўйича тўғри жойлаштиришни ҳисобга олиб, уни етиштиришни бутун чоралар билан кўпайтириш, колхоз ва совхозларнинг экономикасини мустаҳкамлаш ва пахтакорларнинг моддий фаровонлигини оширишдан иборат муҳим вазифани ҳам ҳал этиш имконини беради.

Ваҳолонки, кўпгина хўжалик ва районларда, ҳусусан Бухоро ва Қашқадарё областларидаги хўжалик ва районларда ана шу умумдавлат аҳамиятига эга бўлган вазифанинг муҳимлигига етарли баҳо берилмаётганлиги, шунингдек республика Қишлоқ хўжалик министрлиги ҳамда Пахта тозалаш саноати министрлигининг ингичка толали пахта навларини кўпроқ етиштиришга эътиборни сусайтириб юборганликлари шунга олиб келдики, республика бир неча йилдан буён ингичка толали пахта сотиш давлат планини бажармай келмоқда.

1964—1967 йилларда республикада пахта тайёрлаш плани умуман анча ошириб бажарилгани ҳолда, давлатга ингичка толали пахта сотиш плани 1964 йилда атиги 32,8 процент, 1965 йилда 78.5 процент, 1966 йилда 89,9 процент ва 1967 йилда 90,9 процент бажарилди.

Республикада 1967 йилда ингичка толали пахта етиштириш билан шуғулланган 68 хўжаликдан атиги 17 таси давлатга ана шу навдаги пахтани сотиш планини бажарди. Бухоро областида 32 хўжаликдан атиги тўрттаси, Сурхондарё областида 27 хўжаликдан ўн иккитаси ва Қашқадарё областида 9 хўжаликдан атиги биттаси пахта тайёрлаш планини бажарди.

Республикадаги хўжаликлар беш йилликнинг дастлабки икки йили мобайнида давлатга 18.7 минг тонна, шу жумладан, Бухоро областидаги хўжаликлар 9,1 минг тонна ва Қашқадарё областидаги хўжаликлар 9.6 минг тонна ингичка толали пахта беролмай қолди.

Юқорида кўрсатиб ўтилган областларнинг область ва район партия комитетлари, совет ва қишлоқ хўжалик органлари, колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари бундай аҳволга тоқат қилиб келмоқдалар ва ингичка толали пахта етиштириш юзасидан ўзлари учун белгиланган планларни бажариш мақсадида тегишли чораларни кўрмаётирлар.

Хўжаликларни ингичка толали пахта навлари етиштиришга ихтисослаштириш кўнгилдагидек амалга оширилмаётир ва ана шу навларни экиш учун хусусан Бухоро областидаги кўп хўжаликларда кичкина майдонлар ажратиб берилмоқда, лекин шу майдонларга ҳам ингичка толали пахта чигити тўла экиляпти, деб бўлмайди.

Минерал ўғит ва сувни районларга, хўжаликларга ва далачилик бригадаларига тақсимлаш вақтида айрим ҳолларда ингичка толали пахта навларининг минерал ўғитлар ҳамда сувга талаби ўртача толали навларга нисбатан ортиқроқ эканлиги ҳисобга олинмаётир.

(Охири иккинчи бетда).

ПАРТИЯ ВА ХАЛҚ БИРЛИГИ

(Боши биринчи бетда).

Социализм ва демократия кучларининг тинимсиз ўсиб боришини ҳар қандай воситалар билан тўхтатиб қолишга интилаётган халқаро империализм ва аввало Америка Қўшма Штатларининг империалистлари агрессия ва ҳарбий авантюралар йўлига тобора ошкора тушиб олмоқдалар, социалистик давлатларга қарши идеологик диверсияларни кучайтирмоқдалар, бошқа мамлакатларнинг ички ишларига қўпол равишда аралашмоқдалар, халқаро кескинликни авж олдирмоқдалар, янги жаҳон урушини бошлаб юбориш хавфини туғдирмоқдалар.

Совет халқи, деб давом қилди министр, Америка империалистларини Вьетнам диёридан ҳайдаб чиқаришни қатъий талаб қилмоқда, ўз ватанининг озодлиги, мустақиллиги ва шарафи учун курашаётган қаҳрамон Вьетнам халқининг ҳамда араб халқларининг ўз мамлакатларининг территориал бутунлиги ва социал тараққиёти учун олиб бораётган адолатли курашини қўллаб-қувватламоқда.

Тинчликсевар ташқи сиёсатни қатъият ва изчиллик билан ўтказиб келаётган Коммунистик партия ва Совет ҳукумати давлатимизнинг иқтисодий ва мудофаа қудратини янада мустаҳкамлаш, армия ва флотнинг жанговар тайёргарлигини ошириш тўғрисида ғамхўрлик қилмоқда.

Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик мамлакатлар ўзларининг бирликлари ва қардошларча ҳамкорликларини мустаҳкамлаш, Варшава Шартномасини мустаҳкамловчи конкрет чора ва тадбирларни амалга ошириш йўлида зўр бериб ишламоқдалар. КПСС Марказий Комитетининг яқинда бўлиб ўтган Пленуми социалистик ҳамдўстликни, жаҳон коммунистик ҳаракатини янада жипслаштирмоқ учун ҳамма зарур чораларни кўришга партиямиз тайёр эканлигини яна бир марта таъкидлади.

Совет кишилари Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг ички ва ташқи сиёсатини қизғин маъқуллаб, якдиллик билан қувватламоқдалар. Партия билан халқнинг бузилмас бирлиги Ватанимизнинг янги шонли ғалабалари учун гаровдир.

Қуролли кучларимиз, деди пировардида мудофаа министри, Совет давлатининг хавфсизлигини ҳушёрлик билан қўриқлаб турибди. Қуролли кучларимиз ўз халқига, коммунизм буюк ишига садоқат билан хизмат қилмоқдалар.

Бутун майдонда бирданига «Ура!» хитоблари янграйди. Оркестр СССР давлат гимнини ижро этади. Салют бериб отилган тўплар гумбурлайди.

Майдон бир неча секунд жим бўлиб қолади. Сўнгра:

— Тантанали маршга қадам ташлаб — марш! деган команда эшитилади.

Ёш офицерлар — олий ҳарбий ўқув юртларининг тингловчилари трибуналардагиларнинг бутун диққат-эътиборини ўзига тортади. Академиялар ва билим юртларининг батальонлари майдондан кетма-кет ўтадилар.

Денгиз пиёда қўшинлари кўриниши билан трибуналар яна жонланади. Денгизчилардан сўнг Ф. Э. Дзержинский номидаги Ленин орденли Қизил байроқли мото-ўқчи дивизия, унинг кетидан эса суворовчилар ва нахимовчилар ўтадилар.

Параднинг биринчи қисми тугади. Энди жанговар техникани кўрсатиш бошланади... М. И. Калинин номидаги гвардиячи Тамань мото-ўқчи дивизиянинг жанговар машиналари майдонга кириб келади. Улар кетидан енгил очиқ машиналарда авиадесантчилар ўтади. Уларнинг колоннаси отадиган ўқининг қудрати жуда катта бўлган ўзи юрар пастак установкаларнинг ўтиши билан тугайди. Бу тўплар осмонга ҳам олиб чиқилиши ва душманнинг броня қопланган кучлари билан муваффақиятли курашиши мумкин.

Ҳаво-десант қисмлари қуруқликдаги қўшинларимизнинг ниҳоят даражада чаққон ва актив жанг олиб боришларига ёрдам берса ҳам, аммо танклар қуруқликдаги қўшинларимизнинг аввалгидек асосий зарбдор кучи бўлиб қолмоқда.

... Мана узоққа отадиган тўплар, калибри ва қуввати тағин ҳам кўпроқ бўлган тўплар, даҳшатли реактив установкалар майдонга кириб келди. Урушдан кейинги йилларда фан ва техника эришган муваффақиятларни ўзида мужассамлаштирган артиллериямиз жанг ҳаракатларини олиб боришнинг қудратли воситасидир. Тўпчиларимизнинг ўтига душманнинг биронта ҳам мудофаа иншооти бардош бера олмайди. Реактив установкалар ўтининг қудрати эса машҳур «катюша»ларникидан кўп марта ортиқ.

Қизил майдонга ракеталар кириб келади.

Ҳаво ҳужумидан мудофаа бўлинмалари ўзининг жанговар техникасини биринчи бўлиб кўрсатади. Ғилдираклар устига ўрнатилган баҳайбат қаламлар сингари оғир ракеталар зипиллаб ўтиб бормоқда. Ҳаво ҳужумидан мудофаа қўшинларининг жанг ҳаракатларига ҳамиша тайёр бўлиб туриши улар ҳаётининг қонунидир.

Тактик ва оператив-тактик ракеталар ғоят баҳайбат бўлиб кўринади. Улар кетидан ҳарбий денгиз флотининг баллистик ракеталари ўтади. Ракеталар ортилган сув ости атом кемаларида турган бизнинг денгизчиларимиз ўзларидан бир неча минг километр наридаги душман объектларини мўлжалга олиб яксон қила оладилар.

Ҳарбий парад охирида стратегия вазифаларини бажарувчи ракета қўшинларимизнинг даҳшатли техникаси Қизил майдонга кириб келади. Совет қуролли кучларининг ифтиҳори бўлган бу техника ватанимиз ҳарбий қудратининг негизидир, агрессорни тийиб турувчи асосий воситадир.

Ракета қўшинларининг ўтишини ўрта узоқликдаги масофага отиладиган, ўзиюрар учирувчи установкаларга ўрнатилган ракеталар бошлаб беради. Тез маневр қила оладиган бундай ўзиюрар учирувчи установкаларни қитъалараро ракеталар сафида ҳам кўрамиз. Бу ракеталар жуда тез маневр қила олади, ўзи учириладиган жойни ҳамиша ўзгартириб туради ва дарҳол ишга тушишга доим тайёр.

Майдонда қудратли баллистик ракеталар пайдо бўлади. Булар орасида уч босқичли қитъалараро ракеталар ҳам бор. Янги ёқилғи билан ишлайдиган ва ишлатилиши осон бўлган бу ракеталарнинг тайёргарлик даражаси ғоят юксак бўлиб, чуқурликда турган жойидан ҳам, шунингдек бошқа жойлардан ҳам уларни бир неча секунд ичида учириш мумкин.

Энг кейин майдондан жуда қудратли стратегик ракеталар ўтди. Бу ракеталар учун учишнинг ҳеч қандай чегараси йўқ. Ҳар қандай узоқликка ҳам учиб борадиган бу ракеталар душман объектларига исталган томондан бориб зарбалар бера олади. Бу ракеталардаги ядро зарядларининг қудрати ақлга сиғмас даражада катта.

Бугунги парад совет ракетасозлигининг юксак даражага етганлигини яна бир марта намойиш қилди. Бизнинг катта қудратли ядро зарядлари ўрнатилган жуда хилма-хил ракеталаримиз бор. Агар агрессор уруш бошлашга журъат қиладиган бўлса, бу ракеталар ҳар қандай агрессорни яксон қилишга доир жанговар вазифаларни муваффақиятли бажаришни таъминлайди.

Совет армиясининг барча жангчилари каби ракетачи жангчилар ҳам меҳнаткашларнинг халқаро байрами 1 Майни жанговар ва сиёсий тайёргарлик аълочиларини, юксак малакали мутахассисларни, аълочи қисмлар ва бўлинмаларни кўпайтириб кутиб олишди. Стратегия вазифаларини бажарувчи ракета қўшинларининг жанговар тайёргарлиги ва қуввати кундан-кунга ошиб бормоқда. Шахсий состав ўзининг даҳшатли қуроли ёнида вахтада туриб, зиммасидаги вазифани сергаклик билан бажармоқда.

Минг кишилик оркестр бутун майдон энини эгаллаб трибуналар олдидан ўтди. Бу оркестр армия ва флот жангчиларининг тантанали юришини тугаллади.

Жанговар машиналар ўтиб бўлганидан кейин, Қизил майдон қип-қизил байроқлар билан тўлқинланиб кетди. Улар бу қадимий майдонга ашула ва музика садолари билан кириб келишди. Тантанали қадам ташлаб кириб келаётган намойишчиларнинг олдинги сафида Москва меҳнаткашларининг байроқдорлари ўтди.

Колонналар кўтариб олган транспарантларга: «КПССга шон-шарафлар», «Партия — бизнинг етакчимиз!», «Партия сиёсатини маъқуллаймиз!» деган хитоблар ёзилган. КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзоларининг портретлари, ҳозирги замоннинг энг муҳим проблемаларини анализ қилиб, уларга баҳо берган КПСС МК апрель Пленуми қарорининг фотопанноси қизил байроқлар орасида кўзга ташланади.

Бу йилги Биринчи май ўз қадамларини КПСС XXIII съездининг програм қарорларига, беш йилликнинг меҳнат қадамига тўғрилаб босмоқда. Буни рақамлар ҳам кўрсатиб турибди. 102 миллион тонна пўлатни марра қилиб олган эдик, бу маррага эришдик. Етиштирилаётган пахтани 6 миллион тоннага етказдик! 1968 йилда 300 миллион тонна нефть чиқаришимиз, 650 миллиард киловатт соат электр энергия ишлаб чиқаришимиз, 1970 йилда мамлакатга 167 миллион тонна дон беришимиз керак!

Майдонга физкультурачилар кириб келади. Зангори формадаги қизлар олимпиаданинг бир-биридан ўтказилган халқаларини кўтариб олганлар.

Трибуналар олди бамисоли чаманзорга айланади. Москва мактабларининг ўқувчилари гуллаб турган новдаларни кўтариб уни мана шундай баҳор чаманига айлантирадилар.

Бир тўда болалар В. И. Ленин Мавзолейи томон югуради. Улар марказий минбарга чиқиб, Коммунистик партия ва Совет ҳукумати раҳбарларига гулдасталар тақдим қиладилар.

...1 Май қадамлари. Батальонларнинг аниқ қадам ташлашлари ва танкларнинг оғир юриши, физкультурачиларнинг енгил юриб ўтишлари ва болаларнинг шўхчан одимлари. Лекин ишчилар колонналари юришини бошлаб берган қадамларни нималарга ўхшатса бўлади!

Бу Қизил майдондан биринчи намойишчилар ўтганида улар «Яшасин эркин миллатлар меҳнаткашларининг иттифоқи!», «Ишламаган тишламайди!» деган шиорлар билан хитоб қилганликлари ҳали унутилгани йўқ. Янги турмушнинг биринчи бунёдкорлари бўлган ўша намойишчилар тарихга Қизил майдон орқали кирдилар. Бугунги Москва меҳнаткашларининг колонналари уларнинг кетидан изма-из қадам ташлаб ўтдилар. Ишчилар ва инженерлар, санъаткорлар ва олимлар, муаллимлар ва бинокорлар. Уларнинг маҳорати ва илҳоми, минг-минглаб станокларда, миллион-миллион метр газламаларда, санъат ва адабиётнинг янги асарларида, мухташам қурилиш биноларда мужассам. Улар ўз бепоён Ватанининг ҳақиқий хўжайинлари тариқасида майдондан ўтиб бормоқдалар.

Меҳнат зарбдорларига алоҳида иззат ва эҳтиром. Улар колонналарнинг олдинги сафида. «Серп и молот» заводининг Эсдалик байроғи металл ёйиш цехининг катта валцовшчиги, коммунистик меҳнат зарбдори В. А. Фёдоров қўлида. Унинг бригадаси топшириқни бажариб бўлгач яна бунинг устига байрамга атаб бир неча юз тонна пўлат лист тайёрлаб берди. Бу колонна биринчи сафининг ўнг томонида Борис Чеботарев — бу азамат ўзи москвалик бўлиб, унинг меҳнат биографияси одатдагича: ФЗУ мактаби, армия, сўнгра яна жонажон завод. Ҳозир у институтни тамомлаяпти. Тез орада инженерлик дипломини олади.

Бунақа азаматлар ҳар бир колоннада, ҳар бир сафда бор. Бу байроқдорлар, бу етакчиларни Биринчи май намойишида минглаб кўриш мумкин.

Меҳнаткашлар қўшиғига моторлар қўшиғи қўшилиб кетди. Намойишчилар орасида ЗИЛ машиналари кўзга ташланади. Ҳозир завод конвейери йўллар конвейерига ЗИЛ-130, ЗИЛ-131 маркали катта юк машиналарини, «Юность» деб аталган тез юрар микроавтобусларни юбормоқда.

Замоскворечье районидаги «Красный пролетарий» заводининг ишчилари ўз анъаналарини давом эттирмоқда. Бундан роса 35 йил муқаддам бу завод кўп қирқимли биринчи совет станогини ишлаб чиқариш билан Биринчи майни нишонлаган эди. Энди бу корхонанинг маркаси бутун дунёга маълум. Қардош Вьетнамда ҳам бу завод маҳсулоти машҳур. Байрам арафасида завод комсомоллари пландан ташқари ишлаб чиқарилган станокларни Ханойга жўнатишди.

Бугун, Вьетнамнинг қаҳрамон халқи билан халқаро бирдамлик кунида меҳнат аҳли вьетнамликларнинг ҳаққоний ишини охиригача қаттиқ туриб ҳимоя қилишга ўзининг маҳкам бел боғлаганликларини намойиш қилмоқда.

«Агрессорлар Вьетнамдан чиқиб кетсин!» деб талаб қилишди. Биринчи май колонналари, «Вьетнам енгади!» — бу сўзлар бугун Москва ва Варшавадаги, Париж ва Токиодаги, Рим ва Будапештдаги намойишчиларнинг колонналари узра янграб турди. Бутун дунё ишчилар синфи бу йилги 1 Майни империализмга қақшатқич зарба бериш шиори остида нишонлади.

«Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!» ишчилар синфи революцион курашининг тонгида янграган бу кураш шиори ҳозирги кунда ҳам ер юзидаги соф виждонли кишиларни бирлашишга чақирмоқда.

«Сен ёлғиз эмассан, Эллада халқи!» — пойтахтнинг Пролетар районидаги ишчилар фашизмга қарши курашаётган ватанпарварларга шу хитоб билан мурожаат қилдилар. Турма панжаралари билан қопланган мамлакат харитасини тасвирловчи плакатда «Греция халқига озодлик!» деган талаб ёзилган.

«Исроил босқинчилари араб ерларидан чиқиб кетсин!», «Араб халқларининг курашини қувватлаймиз!» шу талаблар ёзилган транспарантларни Москва тўқимачилари ва кемасозлари, кимёгарлари ва пойафзалчилари кўтариб чиқишди...

«СССР — тинчликнинг таянчи!», «Социализм мамлакатларининг дўстлиги маҳкам бўлсин!» — деб хитоб қилди Қизил майдон. — «Халқаро коммунистик ҳаракатнинг бирлиги ва жипслиги марксизм-ленинизм ва пролетар интернационализмининг негизида мустаҳкамлансин!», «Куч-бирликда!».

...Қизил майдонда ашула янграйди. Бу — комсомолларнинг қувноқ қўшиғи. «Қуёш ва шамол бизларга йўлдош...» дейилади бу қўшиқда. Москванинг ёш гвардияси майдондан ўтиб бормоқда. Уларнинг колоннаси «Ҳамиша партия билан биргамиз!» деган сўзлар ёзилган транспарантни бамисоли байроқ каби, бамисоли қасам каби баланд кўтарган. Унинг ёнига комсомол юбилейи санаси — «50» рақами ёзилган.

1 Май ўз маршини давом эттирмоқда. У бизнинг кундалик ҳаётимизга, бизнинг эртанги кунимизга мана шундай зафар билан киради. Шоир айтганидек, Ильич фикрлари, сўзлари ва ишлари бутун олам бўйлаб шаҳдам қадам ташлаб бормоқда.

И. ВЕКСЛЕР, Л. ЕРМАКОВА, А. МЕДВЕДЕВ, Д. СМИРНОВ, В. СТЕПАНОВ, С. ФРОЛКИН.

Москва, 1 май.

ТАСС мухбирлари.

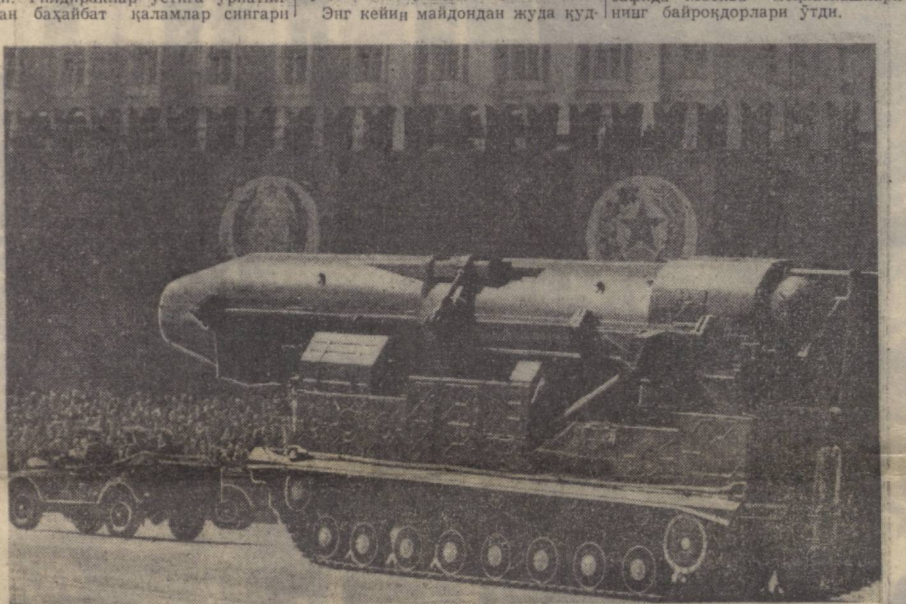

Қизил майдонда Москва гарнизони қўшинларининг паради. Суратда: стратегик ракеталар. В. Ситникова фотоси. (ТАСС).

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ВА СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДА

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети СССР космонавт учувчиси, Совет Иттифоқи Қаҳрамони, полковник Ю. А. Гагарин билан Совет Иттифоқи Қаҳрамони инженер-полковник В. С. Серёгин хотирасини абадийлаштириш тўғрисидаги таклифларни кўриб чиқиб, қуйидагилар ҳақида қарор қабул қилдилар:

Ҳарбий-ҳаво академиясига ва кейинги йилларда космонавт учувчи таълим олган ҳарбий қисмга Ю. А. Гагарин номини бериш тўғрисида;

Смоленск областидаги Гагарин шаҳрида Ю. А. Гагарин бюстини ўрнатиш тўғрисида;

Н. Е. Жуковский номидаги ҳарбий-ҳаво инженерлик академияси ва Ю. А. Гагарин номидаги ҳарбий-ҳаво академияси тингловчилари учун Ю. А. Гагарин номли стипендиялар белгилаш тўғрисида;

1961 йил 12 апрелда «Восток» космик кемаси қўнган жойда, Ю. А. Гагарин ҳамда В. С. Серёгин хизмат қилган ҳарбий қисмда ва улар фожиали ҳалок бўлган жойда обелисклар ўрнатиш тўғрисида;

Ҳарбий авиация қисмларидан бирига В. С. Серёгин номини бериш тўғрисида.

Москва шаҳридаги Ю. А. Гагарин номли майдонда Ю. А. Гагаринга ҳайкал ўрнатиш, шунингдек Москва шаҳри кўчаларидан бирига В. С. Серёгин номини бериш тўғрисида Москва Совети ижроия комитетининг таклифи маъқулланди.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА

[Боши биринчи бетда].

КПСС Марказий Комитети запас қисмлар, қуйма ва темир заготовкалар ишлаб чиқариш учун ихтисослаштирилган қувватларни кенгайтириш юзасидан 1968—1970 йиллар учун белгиланган топшириқларни бажаришни таъминлаш учун зарур тадбирлар ишлаб чиқиш ва амалга оширишни СССР Госпланига, Автомобиль саноати министрлигига ва Трактор ҳамда Қишлоқ хўжалик машинасозлиги министрлигига топширди, мазкур министрликларга ва тегишли қурилиш министрликларига автомобиллар, тракторлар, қишлоқ хўжалик машиналарига запас қисмларни ва уларни ишлаб чиқариш учун керакли заготовкаларни ишлаб чиқарувчи қувватларни ишга тушириш планларини 1968 йилда ҳеч сўзсиз бажариш учун зарур чоралар кўришни таклиф қилди.

Саноат министрликлари ва идораларнинг раҳбарларига автомобиллар, тракторлар ва қишлоқ хўжалик машиналари учун запас қисмлар ишлаб чиқарувчи корхоналарнинг ишларини яхшилаш, 1968 йилда запас қисмлар ишлаб чиқариш планининг тўла ҳажмда ва номенклатурада бажарилишини таъминлаш, уларни тайёрлаш сифатини ошириш топширилди.

СССР Госпланига, СССР Қора металлургия министрлигига, СССР Автомобиль саноати министрлиги ва Саноат қурилиши министрлигига Чусов металлургия заводида автомобиль рессорлари ишлаб чиқарувчи ихтисослаштирилган цех қуришни тезлаштириш масаласини кўриб чиқиш топширилди. План ва хўжалик органларига халқ хўжалигини автомобиллар учун запас қисмлар билан таъминлаш тартибини яхшилаш юзасидан тегишли таклифларни тезроқ белгилаб чиқиш, аҳолига сотиш учун чакана савдо тармоқлари орқали енгил автомобиллар учун запас қисмлар ажратиш таклиф қилинди.

Иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советларига, Бутуниттифоқ «Союзсельхозтехника» бирлашмасига автомобиллар, тракторларни капитал ремонт қилувчи ҳамда деталларни марказлаштирилган тартибда тикловчи объектларни қуриш, реконструкция қилиш ва ишга тушириш юзасидан 1968 йил учун белгиланган планларнинг бажарилишини таъминлаш, техника ремонтининг сифатини яхшилаш учун зарур чоралар кўриш топширилди.

КПСС Марказий Комитети Иттифоқдош республикалар Компартиялари Марказий Комитетларига, ўлка ва область партия комитетларига запас қисмларни белгиланган номенклатурада ишлаб чиқариш планларининг бажарилиши ҳамда уларни тайёрлашнинг сифати, шунингдек машиналарни ремонт қилувчи базаларни кенгайтириш ва ремонт ишларининг техника даражасини ошириш соҳасида хўжалик раҳбарларига нисбатан талабчанликни ошириш вазифасини юклади.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ СЕССИЯСИ ОЛДИДАН

Ўзбекистон ССР Олий Советининг доимий комиссиялари Олий Советнинг шу йил 14 майда очиладиган учинчи сессиясига тайёргарлик кўрмоқда.

План-бюджет комиссиясининг мажлисида 1 кварталда халқ хўжалиги тармоқларида капитал қурилиш, қувватларни ишга солиш планининг бажарилиш якунлари ва 1968 йилги планни бажариш тадбирлари тўғрисида Ўзбекистон ССР Госплани раисининг ўринбосари Р. А. Саркисованинг ахбороти тингланди. Республика енгил саноат ва маҳаллий саноат министрликларининг раҳбарлари халқ истеъмол моллари ишлаб чиқариш бўйича ва халқ хўжалигини ривожлантириш планининг ҳамда Ўзбекистон ССР давлат бюджетининг бошқа кўрсаткичлари бўйича топшириқлар қандай бажарилаётганлиги тўғрисида ахборот бердилар. Қорақалпоғистон АССРнинг 1967 йилги бюджети ижроси тўғрисида Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советининг ҳисоботи муҳокама қилинди.

Саноат, соғлиқни сақлаш ва социал таъминот доимий комиссиялари ничик комиссиялар тузган эдилар. Улар сессияга тайёргарликка доир баъзи масалаларни қараб чиқдилар. (ЎзТАГ).

ИНГИЧКА ТОЛАЛИ ПАХТА МЎЛ БЎЛСИН

(Боши биринчи бетда).

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлиги ва Пахта тозалаш саноати министрлиги, СоюзНИХИ ва қишлоқ хўжалик экономикаси институти ингичка толали пахта навларини етиштиришда илғор хўжаликлар тўплаган тажрибани яхши ўрганмаётирлар ва бундай пахтани етиштириш иқтисодий жиҳатдан кўпроқ наф келтиришини пропаганда қилмаётирлар. Ваҳолонки, ҳар йили мўл ҳосил етиштираётган Термиз районидаги «Октябрь 40 йиллиги», «Намуна», Жданов номли колхозлар, Жарқўрғон районидаги «Қизил Октябрь», «Москва», «Қизил Юлдуз» колхозлари каби кўп хўжаликларга доир мисоллар ингичка толали пахта навлари экилган ҳар гектар ердан олинаётган пул даромадлари ўртача толали навларга нисбатан қарийб икки баравар кўп эканлигини кўрсатади.

Бу хўжаликлар юксак рентабелликка эришдилар. Бу эса уларнинг ишлаб чиқариш, уй-жой ва маданий-маиший қурилиш ишларини кенг кўламда олиб боришлари, колхозчиларнинг кўпроқ иш ҳақи олишлари ва уларнинг моддий фаровонлигини муттасил ошириб боришни таъминлашлари учун имконият яратиб беради.

Кейинги йилларда толаси I ва II типларга мансуб бўлган, касалликларга бардош бера оладиган ҳамда ҳосилни машинада териб олиш шароитларига мослаштирилган янги юқори ҳосилли пахта навларини етиштириш ва ишлаб чиқаришга жорий қилиш соҳасида селекция-уруғчилик иши анча сусайтириб юборилди.

Ўзбекистон ССР Пахта тозалаш саноати министрлиги ингичка толали навлардан етиштирилган пахтани қайта ишлаш учун ихтисослаштирилган пахта тозалаш заводларини қуриш билан суст шуғулланмоқда. Республикада ягона, деб ҳисобланган ва валикли жинлар билан ускуналанган Термиз пахта заводи тайёрланган ингичка толали бутун пахтанинг 25 процентинигина қайта ишлашни таъминлай олади, бундай пахтанинг қолган қисми эса аррали жинларда қайта ишланмоқда.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳосилни йиғиштириб олишдаги муваффақиятлари учун рағбатлантириш чораларини белгилаганда ингичка толали пахта етиштириш хусусиятлари баъзан эътиборга олинмаганлигини ҳам нотўғри бир ҳол, деб ҳисоблайдилар.

Мамлакатнинг ингичка толали пахтага бўлган эҳтиёжларини энг кўп даражада қондириш манфаатлари ана шу муҳим давлат вазифасини ҳал этишда мавжуд бўлган жиддий камчиликларни тезликда ва бутунлай бартараф қилишни талаб этади.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ингичка толали пахта етиштиришнинг беш йиллик планда кўзда тутилган ҳажмининг барча хўжаликларда сўзсиз бажарилишини ва шундан кейинги йилларда ингичка толали пахта етиштиришни бутун чоралар билан кўпайтиришни таъминлаш республика Қишлоқ хўжалик министрлиги, Пахта тозалаш саноати министрлиги ҳамда Мелиорация ва сув хўжалиги министрлигининг, Сурхондарё, Бухоро, Қашқадарё область партия комитетлари ва область ижроия комитетларининг, Вобкент, Ғиждувон, Жарқўрғон, Қарши, Косон, Термиз ва Шеробод район партия комитетлари ҳамда район ижроия комитетларининг энг муҳим вазифаси, деб ҳисоблайдилар.

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлиги, Сурхондарё, Бухоро ва Қашқадарё область партия комитетлари ҳамда область ижроия комитетлари Сурхондарё областининг Термиз, Шеробод ва Жарқўрғон районларини, Қашқадарё областининг Қарши ва Косон районларидаги колхозларни, Бухоро областининг Ғиждувон ва Вобкент районларидаги айрим колхозларни ингичка толали пахта етиштириш учун ихтисослаштиришни 1970 йилда туғаллашлари, 1972 йилдан бошлаб эса Қарши ва Косон районларидаги барча хўжаликларни ингичка толали пахта навларини етиштириш учун ихтисослаштиришлари керак.

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлиги, Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги ҳамда «Узглавводстрой» янги ерларни ўзлаштириш, ирригация қурилиши, суғориладиган ерларнинг мелиорация ҳолатини яхшилаш, шунингдек ингичка толали пахта навлари етиштириладиган зоналарда суғориш каналларига бетон ётқизиш ишларини кучайтиришлари ҳамда 1968—1970 йилларда янги ерларни ўзлаштириш, сув хўжалиги ва мелиорация қурилиши юзасидан белгиланган планларнинг сўзсиз бажарилишини таъминлашлари лозим.

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлиги ва СоюзНИХИ ингичка толали пахтадан мўл ҳосил олаётган илғор хўжаликлар ва илғор бригадаларнинг иш тажрибасини ўрганишлари ва умумлаштиришлари, фан ютуқларини ҳисобга олиб, ингичка толали пахта навларини етиштириш ҳақидаги тавсияларни ишлаб чиқишлари ва олимлар ҳамда қишлоқ хўжалик мутахассисларининг кучи билан қолоқ хўжаликларга фан ютуқлари ва илғор тажрибани жорий қилишда мунтазам ёрдам бериб туришлари лозим.

«Узсельхозтехника» бирлашмасига, СоюзНИХИга ҳамда қишлоқ хўжалигини механизациялаш ва электрлаштириш Ўрта Осиё илмий тадқиқот институтига Сурхондарё областидаги илғор хўжаликларнинг тажрибаси асосида ингичка толали пахта ҳосилини машиналарда юқори сифатли қилиб териб олишни таъминлайдиган чоралар комплексини 1968 йил терим мавсумигача ишлаб чиқиш ва ингичка толали пахта етиштирувчи хўжаликларга ҳосилни машинада териб олишни ташкил этишда ёрдам бериш топширилди.

Ўзбекистон ССР Пахта тозалаш саноати министрлиги, пахта тозалаш саноати марказий илмий тадқиқот институти ва «Узбекхлопкомаш» бирлашмаси ингичка толали пахтани қайта ишлайдиган ихтисослаштирилган заводларни 1968 йилда Жарқўрғон районида, 1970 йилда эса Қарши ва Ғиждувон районларида қуриб битказишлари керак.

Машинада териб олинадиган пахта толасининг ва уруғлик чигитнинг юқори сифатли бўлишини таъминлаш мақсадида пахта заводларида пахтани қайта ишлаш технология режимини ҳам ишлаб чиқиш ва жорий қилиш керак.

Пахта селекцияси ва уруғчилиги илмий тадқиқот институти, СоюзНИХИ ва ўсимликларни ҳимоя қилиш илмий тадқиқот институти хусусан I ва II типларга мансуб бўлган, вилт, илдиз чириш ва макроспориоз касалликларга чидамли, ҳосили машинада теришга мослаштирилган, истиқболли, серҳосил ингичка толали пахтанинг янги навларини етиштириш ишларини кучайтиришлари лозим.

Ингичка толали янги пахта навларини етиштириш ва ишлаб чиқаришга жорий қилиш соҳасидаги селекция ва уруғчилик ишининг самарасини ошириш мақсадида ингичка толали пахтанинг истиқболли навлари уруғларини кўпайтириш ва селекция бўйича ихтисослаштирилган тажриба хўжалигини ташкил этиш учун Жарқўрғон районидаги «Сурхон» уруғчилик совхози пахта селекцияси ва уруғчилиги институти ихтиёрига топширилади.

Қашқадарё областида ингичка толали пахта навлари элита уруғчилик хўжалиги ташкил этилади.

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлиги, «Узсельхозтехника» бирлашмаси минерал ўғитлар фондларини тақсимлаш вақтида ингичка толали пахтанинг 1 тоннаси ҳисобига ўртача толали навлар учун белгиланган нормага нисбатан 25-30 процент ортиқ норма белгилашни кўзда тутишлари зарур.

Ингичка толали пахта навларини етиштирувчи хўжаликларга 1968 йил ҳосили учун қўшимча равишда минерал ўғитлар ажратиб бериш тўғрисидаги таклифлар бир ой муддат ичида Ўзбекистон ССР Министрлар Советига тақдим этилиши, бу таклифларда хўжаликларнинг ҳаммаси ингичка толали пахта етиштириш юзасидан олинган социалистик мажбуриятларни бажаришни кўзда тутилиши керак.

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлиги, қишлоқ хўжалик экономикаси институти, Сурхондарё, Бухоро ва Қашқадарё область ҳамда район партия комитетлари, область ва район ижроия комитетлари ингичка толали пахта етиштириладиган районлар, колхозлар ва совхозларда ингичка толали пахта навларини етиштириш фойдали эканлигини кенг пропаганда қилиш мақсадида иқтисодий конференциялар ўтказишлари лозим.

Ингичка толали пахтани териб олиш ва давлатга топшириш суръатларини жадаллаштирган ҳамда яхши сифатли пахта етиштирган районлар, колхозлар ҳамда совхозларни рағбатлантириш мақсадида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советининг кўчма Қизил байроқлари таъсис этилади:

район учун битта Қизил байроқ;

колхоз, совхоз учун битта қизил байроқ.

Республика областларига кўчма Қизил байроқларни бериш вақтида ингичка толали пахта навларининг пишиб етилиши ва уларни териб олиш ҳамда тайёрлаш хусусиятлари эътиборга олинади.

Республика газеталари редакцияларига ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Радиоэшиттириш ва телевидение давлат комитетига ингичка толали пахта етиштирадиган районлар ҳамда колхозларнинг иш тажрибасини мунтазам равишда ёритиб бориш топширилди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Кинематография давлат комитети энг яхши юқори ҳосилли хўжалик тўғрисида қисқа метражли фильм ишлаб чиқариши керак. Бу фильмда ингичка толали пахта етиштириш технологияси ва ингичка толали пахта етиштиришдан кўп даромад олинганлиги натижасида қишлоқнинг маданияти ва турмуши юксак даражага кўтарилганлиги кўрсатилиши лозим.

Сурхондарё, Бухоро ва Қашқадарё область ва район партия комитетларига, ингичка толали пахта навлари етиштирувчи колхоз ва совхозларнинг бошланғич партия ташкилотларига бу қарорни партия йиғилишларида муҳокама қилиш, ингичка толали пахта етиштиришни кўпайтириш юзасидан конкрет тадбирлар ишлаб чиқиш, олинган мажбуриятларни муддатидан илгари бажариш учун социалистик мусобақани авж олдириш топширилди.

ҚИЗИЛ БАЙРОҚЛИ ТУРКИСТОН ҲАРБИЙ ОКРУГИ ТАШКИЛ ЭТИЛГАНИГА 50 ЙИЛ ТЎЛДИ

КУРАШЛАРДА ТУҒИЛГАН, ЖАНГЛАРДА ТОБЛАНГАН

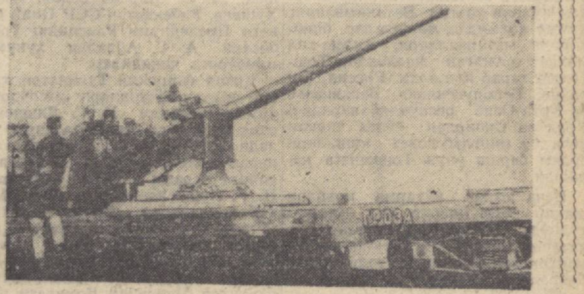

Ушбу икки сурат сизга узоқ йилларнинг воқеалари ҳақида ҳикоя қилади. Юқоридаги суратда 1941 йилда Крюково мудофаасида иштирок этган панфиловчи-жангчилардан бир группаси. Пастдаги суратда эса, бронеплошчадкани кўриб турибсиз. Унинг «Момақалдироқ» номи гражданлар уруши йилларида Туркистондаги Совет ҳокимияти душманларига даҳшат солар эди.

ЗАФАРЛИ ЙЎЛ

Мамлакатимиз Қуролли Кучларининг ажралмас қисми, Ватанимизнинг Жанубий чегараларини ҳушёр туриб қўриқлаётган Туркистон ҳарбий округи қўшинлари катта шонли йўлни босиб ўтдилар. Совет давлатининг мудофаа қувватини ошириш ва унинг манфаатларини ҳимоя қилиш ишига қўшган улкан ҳиссаси ҳамда жанговар ва сиёсий тайёргарликда эришаётган юқори кўрсаткичлари учун Совет Армияси ва Ҳарбий-Денгиз Флотининг 50 йиллиги муносабати билан Туркистон ҳарбий округи Қизил Байроқ ордени билан мукофотланди.

Байроқдор округ мамлакатимиздаги энг кекса ҳарбий округлардан биридир. У чет эл интервенцияси ва ички контрреволюцияга қарши кураш оловларида ташкил этилди. Округ тарихи Коммунистик партия ва Совет давлатининг кўзга кўринган раҳбарлари М. В. Фрунзе, В. В. Куйбишев номлари билан чамбарчас боғлиқдир. Унинг қаҳрамонлик йилномасига афсонавий дивизия командири В. И. Чапаев, Д. А. Фурманов, И. П. Белов, И. С. Кутяков ва бошқа кўпгина қаҳрамонларнинг жасорати рақам қилинган.

У вақтларда Туркистон оғир кунларни бошдан ўтказмоқда эди. Ички контрреволюцион кучлар АҚШ ва Англия империалистларининг ёрдамида ўлкада Совет ҳокимиятига қарши қаратилган қўпорувчилик ишларини олиб бормоқда эдилар. Совет Туркистони душман халқаси ичида мамлакатимизнинг марказий районларидан ажралиб қолди.

Партия Марказий Комитети ва РСФСР ҳукумати Туркистонга ёрдам бериш учун шошилинч чораларни кўрди. 1918 йил 4 майда В. И. Ленин имзо чеккан декрет асосида бошқа ҳарбий округлар билан бир қаторда бизнинг Туркистон округимиз ташкил этилди.

Шимолий, Закаспий ва Еттисув фронтларида интервентлар ва оқгвардиячиларга қарши умумхалқ кураши авж олди. 1919 йил август, сентябрь ойларида Туркистон қўшинлари душманга қарши шиддатли жанглар олиб борди. Душман тор-мор қилинди. Совет Туркистонининг блокадаси тугатилди. Совет Туркистон республикаси яна ва абадий РСФСР билан қўшилди.

Туркистон қўшинларининг бу эришган ғалабасининг аҳамияти РСФСР Ишчи-Деҳқон Мудофаа Советининг қарорида алоҳида таъкидланди.

Шундан сўнг Туркистон фронти қўшинлари Закаспий йўналишида ўз ҳарбий ҳаракатларини бошладилар. Закаспий озод қилингандан сўнг оқ гвардиячилар Еттисувда ҳам тор-мор келтирилди.

Туркистон қўшинлари босмачиларга қарши узоқ кураш олиб бордилар. Жунаидхон шайкаларига қарши кураш айниқса оғир ва мураккаб бўлди. Округ қўшинлари Бухоро амири ва Хива хонлигини тугатишда Ўрта Осиё меҳнаткашларига бебаҳо ёрдам кўрсатдилар.

Босмачиларга қарши курашда округ қўшинларига маҳаллий партия ва совет органлари, партия дружиналари, комсомол отрядлари, шунингдек милиция ва «Қизил таёқчилар»нинг кўнгилли отрядлари яқиндан ёрдам бердилар.

Шундай қилиб, Туркистон фронти қўшинлари маккор душманнинг қаттиқ қаршиликларини енгиб, улар устидан тўла ғалаба қозондилар. Улар Ватан олдидаги ўз ҳарбий бурчларини шараф билан адо этиб, Ўрта Осиё ва Қозоғистон халқларига амир, хонлар ва бойлар зулмидан халос бўлишларида ёрдам қилдилар, Туркистон Совет ҳокимиятини мустаҳкамлашга катта ҳисса қўшдилар. Округ қўшинларининг қатор қисм ва бўлинмалари чет эл босқинчилари ва ички контрреволюцияга қарши курашда алоҳида ўрнак кўрсатганликлари учун фахрий революцион Қизил Байроқ билан мукофотландилар ва Қизил Байроқ орденлари олишга муяссар бўлдилар.

Йилдан-йилга округ қўшинларининг жанговар қудрати мустаҳкамланиб борди. Қўшинлар тоғли ва дашт жойларда мунтазам ҳарбий машқлар қилдилар. Мудофаа жанглари ва ҳужумга ўтиш сирларини эгалладилар. Шу тариқа юксак маънавий-ҳарбий сифатларга эга бўлдилар.

Лекин, жангчиларимизнинг тинч ҳарбий машғулоти ва совет кишиларининг ижодий меҳнати фашистлар Германиясининг хиёнаткорона ҳужуми туфайли бузилди. Коммунистик партия раҳбарлигида бутун мамлакатимиз ягона ҳарбий лагерга айланди. Иттифоқимизнинг барча миллат халқлари Ватан урушига отландилар.

Округ территориясида ташкил топган қўшилма ва қисмлар фашизмга қарши курашда ўз жанговар байроқларини шон-шуҳратга буркадилар. Қизил байроқли 316-ўқчи дивизиянинг туркистончи—жангчиларининг мардлиги ва жасорати бунинг яққол далилидир. В. И. Ленин номидаги Тошкент ҳарбий мактаби ва Ўрта Осиё ҳарбий-сиёсий мактабининг талабалари дивизиянинг асосий составини ташкил қиларди. Дивизия командири генерал И. В. Панфилов узоқ вақт Тошкентда яшаган ва Туркистон ҳарбий округи қўшинларида хизмат қилган эди. Москва остоналаридаги тарихий жангларда унинг туркистончи-жангчилардан ташкил топган дивизияси фашистларнинг танкчи қисмларининг ҳужумига қарши турди. Панфиловчилар душманга қарши аёвсиз курашдилар. Улар душман танкларини ўз марраларидан ўтказмадилар. Туркистончи-жангчилар кўрсатган қаҳрамонликларда она Ватанга садоқат, ғалабамизга чексиз ишонч акс этди.

Туркистон ҳарбий округига қарашли қўшилма ва қисмлар Улуғ Ватан урушининг муҳим жангларида — Волгада ва Днепрда, Курск остоналарида ва Кавказда, Висла ва Одерда, Кенигсберг ва Берлинни штурм қилишда фаол қатнашдилар.

Сталинград мудофааси йилномасига 11 туркистончи қаҳрамоннинг жасорати олтин ҳарфлар билан битилди. Бу қаҳрамонлардан 9 киши ўзбек, бир киши қозоқ ва бир киши татар йигитлари эди. Улар младший лейтенант Кобрибов бошчилигида муҳим тепаликни эгаллаш учун курашаётган 300 немисга қарши курашдилар. Совет жангчилари ярадор бўлишларига қарамасдан душманнинг қаттиқ ҳужумларини қайтариб турдилар. Душман билан курашда жангчиларимиз ғалаба қозондилар. Тепалик ҳозир «Шарқнинг 11 қаҳрамони тепалиги» деб аталади.

Волга жангларида бухоролик Хаит Хўжаматов қаҳрамонликнинг ажойиб намунасини кўрсатди. У душманнинг юздан ортиқ солдат ва офицерини ер тишлатди. Ҳозир Совет Иттифоқи Қаҳрамони, собиқ артиллериячи Ботир Бобоев ва Бўтабой Содиқовларнинг қаҳрамонликлари кўпчиликка маълум.

Кавказ мудофаасида ҳам туркистончи-жангчилар зўр мардлик кўрсатдилар. Ҳозир армия генерали, Туркистон ҳарбий округи полковниги А. А. Лучинский командирлик қилган 83-Туркистон тоғ ўқчи дивизиясининг жангчилари она-Ватанга садоқатнинг мисли сиз намунасини намойиш қилдилар. Бу ердаги жангларда кўрсатган қаҳрамонлиги учун дивизияга гвардиячи унвони берилди.

Ўзбек халқининг содиқ фарзанди Собир Раҳимов қўмондонлик қилган дивизия ҳам Кавказ мудофаасида фаол қатнашди. Собир Раҳимов дивизияси 3 ой мобайнида душманнинг 8 минг солдат ва офицерини қирди. Туркистон ҳарбий округи жангчилари Ватанимиз тупроғини душмандан тўла озод қилишда қатнашиш билан бирга, Шарқий ва Жанубий Шарқий Европани ҳам немис-фашист босқинчиларидан озод қилиш ишига муносиб ҳисса қўшдилар. Улуғ Ватан уруши йилларида кўрсатган қаҳрамонлиги ва жасорати учун 800 дан ортиқ туркистончи-жангчиларга Совет Иттифоқи Қаҳрамони деган юксак унвон берилди.

Урушдан кейинги йилларда туркистончи-жангчилар партия ва ҳукуматимизнинг Ватанимизнинг Жанубий чегараларини ҳушёр туриб сақлаш тўғрисидаги кўрсатмаларини ҳаётга тадбиқ эта бориб, ўз ҳарбий ва сиёсий билимларини мунтазам оширмоқдалар.

Ҳарбий қисмлар ва ҳарбий ўқув юртларининг командирлари, партия ва комсомол ташкилотлари Ўрта Осиё ва Қозоғистон республикалари меҳнаткашларини, айниқса ёшларни ҳарбий ватанпарварлик руҳида тарбиялаш ишига алоҳида ҳисса қўшмоқдалар. Шунингдек, округ қўшинларининг шахсий состави Ўрта Осиё ва Қозоғистон республикаларининг маҳаллий партия ва совет органлари ишида ҳам фаол қатнашмоқдалар.

Туркистончи-жангчилар оталаримизнинг жанговар анъаналарини давом эттириб, партия ва халқимизнинг ғамхўрлигига жавобан Ватанимизнинг Жанубий чегараларини ҳушёр туриб қўриқламоқдалар. Ўтган 1967 йил ва 1968 йилнинг ўзидагина юзлаб солдат, сержант, офицер ва генераллар жанговар ва сиёсий тайёргарликда эришган юқори кўрсаткичлари учун СССР орден ва медаллари билан мукофотланганлиги бунинг ёрқин далилидир. Қатор қисм ва ҳарбий ўқув юртлари КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советининг, шунингдек Ўрта Осиё ва Қозоғистон республикалари Компартияси Марказий Комитети, Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советларининг Эсдалик байроқларини олишга муяссар бўлдилар. Қисм ва бўлинмаларда аълочи жангчилар, классли мутахассислар, разрядли спортчилар сони кун сайин ортмоқда.

Бугун шонли 50 йиллигини тантанали нишонлаётган туркистончилар бундан буён ҳам ўз ҳарбий билим ва жанговар тайёргарликларини янада оширадилар. Улуғ Октябрь ғалабаларини мудофаа қилиш учун доимо жанговар шай ҳолда турадилар.

А. ДЕБАЛЮК,
генерал майор, Туркистон ҳарбий округи сиёсий бошқармасининг бошлиғи, ҳарбий совет аъзоси.

● Туркистон ҳарбий округи бошқа округлар билан бир қаторда 1918 йил 4 майда В. И. Ленин имзо чеккан Декрет асосида ташкил этилган.

● 1918 йил ёзида Урта Осиё ва Қозоғистонда яшовчи маҳаллий аҳоли вакилларидан иборат биринчи ишчи-деҳқон қисмлари, шу жумладан биринчи Тошкент батальони, биринчи Тошкент алоҳида ўзбек батальони, Тошкент миллий командаси ва бошқалар ташкил топган эди.

● 1919 йил 14 августда партия Марказий Комитети Туркистон фронтини очиш ҳақида қарор қабул қилди. Унга М. В. Фрунзе қўмондон, В. В. Куйбишев эса Революцион Ҳарбий Совет аъзоси қилиб тайинландилар

● 1941 йил 16 ноябрда Волоколамск шоссесининг Дубосеково разъезди яқинида 28 панфиловчининг фашистларнинг 50 танкига қарши афсонавий кураши рўй берган эди.

● Туркистончи-жангчилардан 800 кишига Совет Иттифоқи Қаҳрамони деган фахрли унвон берилган. Улар орасида 300 га яқин киши ўзбекистонликлардир.

● Совет Армияси ва Ҳарбий-Денгиз Флотининг 50 йиллиги арафасида Туркистон ҳарбий округи Қизил Байроқ ордени билан мукофотланди.

Улуғ Ватан уруши қаҳрамонлари изидан

ПОЛКДОШИМ

Мен, полкдош дўстим 2-гвардиячи ўқчи корпусининг мерганларидан бири, ўзбек халқининг ажойиб фарзанди Мамадали Мадаминов ҳақида ҳикоя қилиб бермоқчиман. Мамадали билан фронтда бир неча марта учрашганман, ўша вақтларда у ҳақда солдат газеталарида мақолалар ҳам ёзганман...

Мана, орадан 25 йилдан зиёд вақт ўтди. Лекин ана шу оддий ўзбек йигитининг ажойиб қаҳрамонликлари ҳамон ёдимда. Келинг, яхшиси бирма-бир гапириб берай.

«Душманга қарши олға!» («Вперед на врага!» — Калинин фронтида кундалик чиқадиган Қизил Армия газетаси) газетасининг 1942 йил 9 октябрдаги сонида қуйидаги хабар босилган эди:

«Яқинда фронт қўмондонлиги тантанали вазиятда ўзбек халқининг жасур фарзанди гвардиячи ефрейтор Мадаминовга номи ёзилган милтиқ ва гвардиячи қуроли учун аттестат топширди.

— Менинг мақсадим, — деди Мадаминов, — фашистларни аёвсиз қиришдир. Қасамёд қиламанки, азиз дўстлар, ушбу милтиқдан отилган ҳар бир ўқ маккор душманга ўлим зарбасини беради».

Ушбу газета 1942 йил 26 октябрдаги сонида бундай деб ёзган эди:

«...Ўзбек йигити Мадаминов ҳозиргача 84 немис газандасини отиб ўлдирди. Гвардиячи Мадаминов ўзининг қасамёдини садоқат билан бажараяпти».

...Мамлакатимиз халқлари Ғалаба байрамини тантанали нишонлаётган ана шу қутлуғ кунларда мард жангчи, Ватанни сидқидилдан севган, ажойиб табиатли, ўзининг барча олижаноб фазилатлари билан бошқаларга намуна бўлган Мамадали Мадаминов кўз ўнгимда яққол намоён бўлаётир. Менда «Совет гвардиячиси» («Советский гвардеец») газетасининг бир неча сони сақланиб қолган. Газетанинг 1942 йил 18 сентябрь сонида «Ўқчи Мадаминов» сарлавҳали мақола босилган. Мақолада Мадаминовнинг букилмас иродаси, ғалабага бўлган ишончи ҳақида ҳикоя қилинган эди.

«Ҳар куни эрталаб ўқчи Мадаминов ўзининг севган жойига кетади. Ана шу жойдан, пистирмадан туриб, душман ертўласини кузатади. Немислар «ўзларини» кузатаётганликларини сезиб, эҳтиёт бўлишга интилишарди. Аммо совет мерганининг ўқидан яширининш қийин эди. Чунки қасоскор ўқ ҳамма жойда ҳам душманга етиб борар эди.

...Қуёш заррин нурларини тарата бошлади. Ўқчи Мадаминов эрта тонгданоқ ўзига қулай позицияни эгаллади ва душманни ҳушёрлик билан кузатиб турди. Ҳамма жойда осойишталик. Аммо мерган, уруш шароитида осойишталик — одамни алдаб қўйиши мумкинлигини яхши биларди. Шунинг учун у душманни тўхтовсиз кузатиб турибди.

Тўсатдан Мадаминов шохларнинг қимирлагани ва касканинг кўринганини пайқаб қолди. Бир дақиқа ўтар-ўтмас каска кўздан ғойиб бўлди. Бу нима? Душман ўқчисими, разведкачисими?

Мадаминов ўша нуқтадан кўзини узмади. Бир неча минутдан кейин барглар яна қимирлади ва у немиснинг башарасини аниқ кўрди. Мерган тезда мақсадни аниқлади: у фашист кузатувчиси бўлиб, теварак атрофга дурбин билан қараб турарди. Мадаминов дарҳол ўқ узди. Пешанасидан ўқ еган фашист ерга қулади.

...Душманга қаҳр-ғазаб билан тўлиб тошган Мадаминов фашистларни аёвсиз қиряпти. У, Ватан хавф остида қолганлигини яхши тушунади. Мадаминов шу нарсани яхши биладики, у ўлдирган ҳар бир душман — Сталинград ҳимоячилари учун кўрсатилаётган чинакам ёрдамдир»...

Мана, «Совет гвардиячиси» газетасининг 1942 йил 7 ноябрь сони. Газетанинг биринчи бетида ўқчи Мадаминовнинг сурати босилган. Мен олган ана шу суратнинг тагида қуйидаги ёзув бор эди:

«Муваффақиятли отилган ўқ! Ўқчи гвардиячи сержант Мамадали Мадаминов пистирмада. Унинг жанговар ҳисобида 133 та фашистни ўлдиргани қайд қилинган».

Аммо бу — шонли мерган Мадаминовнинг охирги натижаси эмас эди. У немис газандаларини қиришни давом эттирди. Жумладан, бизнинг «Совет гвардиячиси» газетамиз 1942 йил 3 декабрда гвардиячи сержантнинг 141 немисни ер тишлатганини хабар қилган эди.

Жангчи дўстимнинг кейинги тақдири нима бўлганлигини билмайман. Чунки 1943 йил январь ойида мени бошқа фронт газетасига ишга юборишди. Лекин, мен мард, ажойиб жангчини ҳамон хотирлайман. У билан бирга тушган расмларимни ҳамон фотоальбомимда сақлаяпман. Мен ўзбек халқининг шонли фарзанди М. Мадаминовнинг кейинги тақдирини билишни истайман. Бу мақоламни собиқ куролдошим ўқиса, у албатта, менга жавоб ёзади. Эҳтимол, Мадаминовнинг ўртоқлари унинг тўғрисида ўз билганларини менга ёзиб юборишар.

Иван НАРЦИССОВ,
Липецк шаҳри.

БАДАНДАГИ ЎҚ

65 ёшли Мамажон ота Исабоев ҳовлисида ишлаб турганида чап биқини санчиб, қаддини тиклай олмади. Наримонов қишлоқ касалхонаси ходимлари унга ҳамма ёрдамни бердилар. Аммо отанинг аҳволи яхшиланмади. Оғир аҳволда Янгиқўрғон район касалхонасига келтирилган Мамажон ота операция столига ётқизилди. Шаҳобиддин Шарофиддинов бошлиқ жарроҳлар беморнинг териси билан эти орасидан нўхатдай нарсани олишди-ю, ҳайратда қолишди. Ота оромини бузган нарса снаряд парчаси экан.

Бу «ёдгорлик» 1943 йилда 252-миномётчи полкда миномётчи бўлиб хизмат қилаётган М. Исабоевга Нарва шаҳри ёнидаги шиддатли жангда илашган. Ўшанда ота уч еридан яраланиб, госпиталда даволанган. Аммо бу парча баданда қолган экан.

Қ. МАЛИКОВ.

ГЕНЕРАЛ ДЎСТИМ

Мен жуда ҳаяжонланмоқдаман. Айниқса дўстим Собирни эслаганимда шундай ҳолатга тушаман. «Собир Раҳимов» кинофильмини кўрганимда бу ҳаяжоним янада ортиб кетди. Ахир, ҳаяжонланмай бўладими. У менинг энг яқин дўстим, синфдошим эди. Болалик вақтларимни Собир билан бирга ўтказганман. У билан бекинмачоқ, ёнғоқ ўйнаганман. Биз иккаламиз ҳам ёшлигимизда отасиз қолдик. Камбағалчиликда ўсдик, Мусулмонлар мактабида ўқидик.

Октябрь социалистик революциясидан сўнг диний мактабни ташлаб, Совет мактабида ўқий бошладик. Комсомол сафига ҳам бир вақтда — 1921 йилда кирган эдик.

Бу воқеа бундан қарийб 50 йил муқаддам бўлган эди. 50 йил... Айтишга осон. Лекин ана шу йиллар мобайнида биз кўпни кўрдик ва кўп нарсаларни ўргандик, Октябрь ғалабасини сақлаб қолиш учун бўлган жангларда чиниқдик.

Мен Собир Раҳимов билан 1921—22 йилларда ажралган эдим. У Бокуга, мен Москвага ўқишга кетдик. Биз бир-биримизни 22 йилча кўрмадик. 1944 йилнинг 18 июни ҳамон ёдимда сақланади. Ана шу куни мен Собирни Москвада учратган эдим. Бу вақтда у генерал эди. Биз узоқ суҳбатлашдик. Тонг отганини ҳам билмай қолибмиз. Эртасига Собир фронтга йўл олди, мен эса Тошкентга қайтиб келдим. Бир-биримиз билан хат ёзишиб турдик. Унинг она-Ватанга муҳаббат, душманга нафрат туйғулари билан тўлиб-тошган хатлари мен учун энг азиз ёдгорлик бўлиб қолди. Бўш вақтларимда унинг мактубларини қайта-қайта ўқийман. Уларни ўқир эканман, кўз олдимга ўз халқи ва она-Ватанини жондан севувчи қаҳрамон ватанпарвар дўстимнинг қиёфаси яққол гавдаланади. Мана унинг хатларидан айрим сатрлар:

«Салом, жонажон дўстим Абдувоҳид ва онажоним. Сизларни яқинлашаётган Янги йил билан табриклайман. Ҳозир ҳаракатдаги армияда маршал Рокоссовский қўл остида аввалги вазифамда хизмат қилмоқдаман.

Соғ-саломатман. Келгуси жанглар учун дала почтасини тайёрламоқдаман. Мақсадим Ватан, партия ва халқим олдида қарздор бўлиб қолмаслик, Яқин келажакда Берлин устига Ғалаба байроғини тикамиз. Совет халқининг наказини албатта бажарамиз.

Синфдош дўстларимга менинг саломимни етказишингни илтимос қиламан.

Коммунистик салом билан Сизнинг Собирингиз.

19 декабрь, 1944 йил».

Мана унинг бошқа хати:

«Салом, Абдувоҳид! Бугун сенинг хатингни олиб чексиз қувондим. Биз ўзимизнинг эзгу ниятимизга етдик. Фашист босқинчиларининг ерига кирдик. Биз уларни ўз уясида янчиб ташлаймиз. Гитлер Германиясига қарши кучли ҳужум бошладик, Бизнинг зарбаларимиз остида душманнинг ғарбдаги мудофаа системаси чок-чокидан сўкилиб, бутунлай барбод бўлмоқда. Қизил Армиянинг шонли жангчилари, офицерлари ва генераллари Германиянинг муҳим районлари ва марказларига кириш учун ўзларига йўл очмоқдалар.

Ҳурматли дўстим, Воҳид! Мен ҳаракатдаги армия сафига кирганимда, ўз халқимга Қизил Армиянинг илғор офицерлари ва генералларидан ҳеч қачон орқада қолмасликка қасамёд қилгандим. Мен сенга, жонажон синфдош дўстимга бошлаган ишимни охирига етказишга ваъда бераман. Яқин кунларда қуёшли Ўзбекистонда учрашармиз деган умиддаман.

Сенга эсдалик учун расмимни юбормоқдаман.

Кўришгунча хайр. Қўлингни сиқиб дўстинг С. Раҳимов».

Бу хатни март ойининг бошларида олган эдим. У 26 мартда ҳалок бўлди.

Қаҳрамонлик — мангулик дейишади. Чиндан ҳам дўстим Собир ўз жасорати билан ўзига мангу ҳайкал қўйиб кетди.

А. ЖАҲОНГИРОВ.

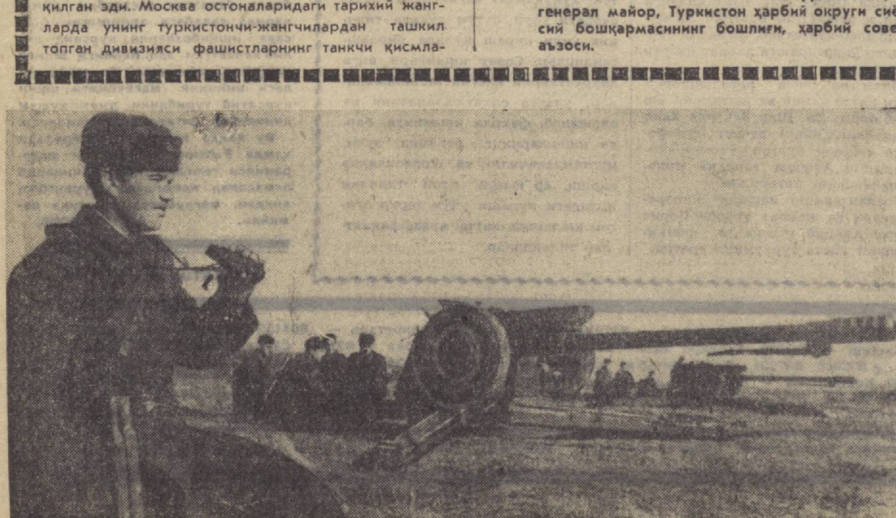

Комсомол аъзоси младший сержант Евгений Божко раҳбарлигидаги расчет аъзолари ҳарбий ва сиёсий тайёргарликда бошқаларга намуна бўлмоқдалар. Чапдаги суратда: расчет аъзолари тактик машғулотлар пайтида. Расчет командири младший сержант Е. Божко.

А. Асанов фотоси.

Ўнгдаги суратда: генерал С. Раҳимов (ўртада) 2-зарбдор армия ҳарбий советининг аъзолари билан бирга. Грауденц шаҳри, 21 февраль, 1945 йил.

П. Штиренко фотоси.

ДЎСТЛИК БАЙРОҒИ ОСТИДА

ТОШКЕНТДА БИРИНЧИ МАЙ ПАРАДИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР НАМОЙИШИ

Баҳор ёмғирининг сувлари чўмилтириб, ҳуснига ҳусн қўшилган ва кўкламнинг ранг-баранг гуллари билан ясанган, қизил байроқлар билан товланган Тошкент Биринчи майни азиз меҳмондек кутиб олди. Тонг отиши биланоқ шаҳар кўчалари, боғ ва хиёбонлар байрам либосини кийган кишилар билан лиқ тўлди. Гул кўтариб олган кишилар беҳад шоду-хуррам, ҳамма жойда қўшиқ садолари янграйди.

Байрам арафасида синоптиклар ёмғир ёғади, деб айтган бўлсаларда, офтоб чарақлаб чиқди. Лекин Тошкент кўпданоқ серқуёш шаҳар деб ном чиқарган. Бу шаҳар ер куррасининг кўп халқларига меҳнаткашларнинг аҳиллиги, дўстлиги ва бирдамлиги руҳи билан машҳурдир. Покистон ва Ҳиндистон ҳукуматларининг бошлиқлари Тошкентда учрашган унутилмас кунларда барча қитъаларнинг халқлари буни ҳис этдилар. Икки йил муқаддам Тошкент табиий офат — зилзиладан жароҳатланган чоқда бу шаҳар мамлакатимиз халқлари бузилмас дўстлигининг яна тимсоли бўлиб қолди.

Ўша кезларда бутун мамлакат Тошкентга ва тошкентликларга ёрдам қўлини узатди. Ватанимизнинг ҳамма қисмидан машиналар, бинокорлик материаллари, хилма-хил моллар ортилган эшелонлар Тошкентга қараб йўл олди. Россия, Украина, Белоруссиядан, Закавказье ва Ўрта Осиё республикаларидан, Урал ва Сибирдан йўлга чиққан неча ўн минглаб совет кишилари ёрдам бериш учун Тошкентга келишди.

Неча юзлаб кўтарма кранлар шаҳар узра мағрур қад кўтариб турибди. Азамат кранлардан иккитасида — В. И. Ленин номли майдондаги кранлар устида қизил байроқлар ҳилпирайди. Намойишчиларнинг колонналари шаҳарнинг турли қисмларидан бу майдонга кириб келишяпти.

...Советлар мамлакатидаги қардош республикаларнинг байроқлари майдон устида елпинади. Бу ерда парадга шай бўлиб турган бўлинмалар сафга тизилганлар. Ильич ҳайкали атрофидаги трибуналарда пойтахтнинг энг яхши кишилари — Октябрь революцияси, граждан уруши ва Улуғ Ватан урушининг ветеранлари, саноат ва қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг илғорлари ва новаторлари, СССР ва Ўзбекистон ССР Олий Советларининг депутатлари, министрлар, фан, маданият ва санъатнинг таниқли арбоблари туришибди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюросининг аъзолари ва бюро аъзолигига кандидатлар И. Г. Анисимкин, Р. Қурбонов, В. Г. Ломоносов, Н. М. Матчонов, М. М. Мусахонов, Ё. С. Насриддинова, Р. Н. Нишонов, М. А. Абдураззоқов, С. Р. Расулов, М. Т. Турсунов, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари С. О. Азимов, Г. А. Габрильянц, С. К. Зиёдуллаев, И. В. Марцинюк, М. З. Мирзааҳмедов, А. Р. Хўжаев, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари А. С. Абдалин ҳукумат минбарига чиқадилар.

Қизил байроқли Туркистон ҳарбий округи қўшинлари қўмондони, армия генерали Н. Г. Ляшченко очиқ машинада майдонга кириб келади. Ҳарбий парад қўмондони генерал-лейтенант С. Е. Белоножко рапорт беради. Армия генерали Н. Г. Ляшченко қўшинларни айланиб чиққанидан кейин, минбарга кўтарилади. Фанфаралардан «Ҳаммангиз эшитингиз!» деган сигнал садолари тантанали янграйди. Қўмондон Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети ҳамда Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси ҳукумати номидан ва уларнинг топширувига биноан солдат, сержант, офицер ва генералларни, Тошкент шаҳрининг ва бутун Совет Ўзбекистонининг меҳнаткашларини, майдонда ҳозир бўлган чет эллик меҳмонларни меҳнаткашларнинг халқаро байрами — 1 Май билан табриклайди ва кутлайди.

— Совет халқи, — дейди Н. Г. Ляшченко, — бу йил Биринчи май байрамини сиёсий активлик ва меҳнат ғайрати ғоят ўсган бир вазиятда нишонламоқда.

Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 50 йиллиги байрами. КПСС Марказий Комитети 1968 йил апрель Пленумининг қарорларидан илҳомланган, Карл Маркс туғилган куннинг 150 йиллиги ва В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига тайёргарлик билан руҳланган мамлакатимизнинг меҳнаткашлари халқ хўжалигининг барча тармоқларини янада кучли суратда юксалтириш учун, Коммунистик партия XXIII съездининг тарихий қарорларини амалга ошириш учун зўр ғайрат билан курашмоқдалар. Ишчилар синфи, совет зиёлиларининг, бутун совет халқининг қаҳрамонона ғайрат-шижоати туфайли бизнинг Ватанимиз ҳозирги пайтда жаҳон саноат маҳсулотининг бешдан бир қисмини ишлаб чиқармоқда, социалистик қишлоқ хўжалигимиз узлуксиз юксалиш йўлидан бормоқда. Совет фани ва техникаси ҳам ўзининг улкан одимларини янги буюк муваффақиятлар билан нишонламоқда.

Совет Ўзбекистони 1 Май байрамини халқ хўжалигининг ҳамма соҳаларини ривожлантиришда жуда катта муваффақиятлар билан кутиб олмоқда. Республика саноати беш йиллик учинчи йилининг биринчи кварталида маҳсулот ишлаб чиқариш планини 104 процент бажарди. Тошкентни тиклаш ва қайта қуриш ишлари муваффақиятли суратда олиб борилмоқда.

Қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари Ватанга 4 миллион 100 минг тонна пахта бериш юзасидан олинган социалистик мажбуриятларни бажариш учун актив кураш олиб бормоқдалар. Кўклам дала ишлари барвақт ва сифатли қилиб ўтказилди.

Хўжалик ва маданий қурилишда қўлга киритган жуда катта муваффақиятларимиз социализмнинг капитализмга нисбатан жуда катта афзаллигини, Совет Иттифоқининг енгилмас қудратини, унинг жаҳон сиёсатига, инсоният ҳаётидаги прогрессив жараёнларни ривожлантиришга катта таъсир кўрсатаётганлигини бутун дунёга янада зўр куч билан намойиш қилмоқда.

Улуғ Октябрь социалистик революцияси ва социализм ҳамда коммунизм буюк ғалабаларининг жуда катта таъсири билан жаҳон майдонида чуқур революцион ўзгаришлар содир бўлмоқда. Жаҳон социализм системаси янада қудратлироқ бўлиб қолди. Капиталистик мамлакатларда пролетариатнинг синфий кураши ғоят кенг тус олди. Империализмнинг шармандали мустамлакачилик системаси емирилди. Халқаро коммунистик ҳаракат давримизнинг энг буюк сиёсий кучига айланди.

Буларнинг ҳаммаси ленинизмнинг барҳаёт идеялари тантана қилаётганлигидан далолат беради.

Социализм кучлари, коммунистик ва ишчилар ҳаракати ҳамда миллий озодлик кураши кучлари комил ишонч билан олға бормоқдалар. Империализм ўзининг разил қонли тарихининг сўнгги саҳифаларини очмоқда. Аммо, биз империалистларнинг ўз мавқеларини курашсиз топширишни истамаётганликларини унутмаслигимиз керак. Империалистлар ўз жонларини сақлаб қолиш учун янгидан-янги жиноятлар қилиш йўлига ўтмоқдалар.

Улар талончилик, босқинчилик, агрессия ва уруш қилиш учун ҳеч қандай воситалардан ҳазар қилмаётирлар, социалистик мамлакатларга қарши, жаҳон коммунистик ҳаракати ва миллий озодлик ҳаракатига қарши идеологик ҳамда сиёсий кўпорувчилик қилмоқдалар.

АҚШнинг Вьетнамдаги агрессияси, Исроилнинг араб мамлакатларига ҳужуми, Грециядаги контрреволюцион тўнтариш, Америка империалистлари ва бошқа мамлакатлар империалистларининг Бонн реваншчиларини рағбатлантираётганлиги, Осиё ва Африкада империалистлар ўз кирдикорларини кучайтираётганлиги буни исбот қилади.

Бизнинг партиямиз бундай шароитда улуғ Лениннинг в[...]рига оғишмай амал қилиб, КПСС XXIII съездининг ва партия Марказий Комитети апрель Пленумининг тарихий қарорларини амалга ошира бориб, мамлакатимизнинг мудофаа қобилиятини янада мустаҳкамлаш тўғрисида, совет халқини коммунистик руҳда тарбиялашни кучайтириш тўғрисида тинмай ғамхўрлик қилмоқда.

Жаҳонда энг яхши замонавий қурол-яроғлар ва ҳарбий техника билан таъминланган, ўз халқига, Коммунистик партияга ва коммунизм улуғ ишига чексиз содиқ бўлган Совет Қуролли Кучлари Ватанимизни сергаклик билан қўриқлаб турибдилар. Улар ҳар қандай агрессорга, унинг қайси томондан пайдо бўлишидан қатъи назар, қақшатқич зарба беришга ҳамиша тайёрдирлар.

Қизил байроқли Туркистон ҳарбий округимизнинг қўшинлари коммунизмнинг муҳташам биносини қураётган совет халқининг тинч бунёдкорлик меҳнатини қўриқлаб Ватанимизнинг жанубий чегараларида сергаклик билан посбонлик қилмоқдалар. Жонажон Коммунистик партия теварагига маҳкам жипслашган бу қўшинлар округнинг 50 йиллигини кутиб олишга тайёрланиб, ўзларининг муқаддас ҳарбий бурчларини шараф билан ва муносиб равишда бажармоқдалар.

Н. Г. Ляшченко меҳнаткашларнинг халқаро бирдамлик куни — 1 Май шарафига, барча мамлакатлар ишчиларининг бирлиги ва қардошлиги шарафига, коммунизмни барпо этаётган, ер юзида тинчлик ва барча халқларнинг бахт-саодати учун мардона курашаётган улуғ ва шонли совет халқи шарафига, жонажон Совет ҳукумати шарафига, улуғ Ленин тузган ва барча ғалабаларимизнинг илҳомчиси ҳамда ташкилотчиси бўлган шонли Коммунистик партия шарафига табрик сўзлари айтади.

Аскарларнинг қудратли «Ура!» садолари бутун майдонни қоплайди. Совет Иттифоқи ва Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси давлат гимнларининг садоси тантанавор янграйди. Тўплардан бир йўла ўқ узилиб салют берилади.

Қўшинларнинг тантанали маршини бошлаб берган ёш барабанчилар ҳаммадан олдин қарсак ва олқишларга сазовор бўладилар. Қўшинлар саф тортиб ўта бошлайдилар. Бўлажак офицерлар — В. И. Ленин номидаги олий умумқўшин команда билим юрти ва маршал Рибалко номидаги танк билим юртининг курсантлари майдондан ўтадилар. Алоқачилар, десантчилар майдонга кириб келадилар. Ватанимизнинг забардаст ҳимоячилари бошқарган ҳарбий техника моторларининг гумбурлаган овози оркестр садосини босиб кетади. Минбардагилар жаҳондаги энг даҳшатли ва энг яхши қурол — совет ракета установкаларини қарсаклар билан кутиб оладилар.

Ҳарбий парад тамом бўлди. Қизил байроқларни, транспарантларни, баҳор гулларини кўтариб олган намойишчиларнинг байрам колонналари кенг саф тортиб майдонга кириб келишади. Пойтахтдаги Ленин, Октябрь ва Киров районлари меҳнаткашларининг вакиллари Биринчи май намойишини бошлаб берадилар. Меҳнат ва революцион жангларнинг ветеранлари колонналарнинг олдинги сафларида борадилар. Октябрь революцияси номидаги тепловоз-вагон ремонт заводи колоннасида Совет ҳокимияти учун қўлга қурол олиб курашган кишилар оз эмас. Улар бундан ярим аср муқаддам Тошкент устида революцион қизил байроқни биринчи бўлиб баланд кўтарган эдилар.

Кекса авлоднинг жанговар традицияларини ҳозирги кунда ҳар бир завод, ҳар бир фабрика, қурилиш коллективларида давом эттирилмоқда. Шу кунларда Ўзбекистон пойтахти корхоналарида иккита шонли сана — К. Маркс туғилган куннинг 150 йиллиги ва В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига тайёргарлик кенг авж олиб кетди.

Майдонда худди пахтазордагидек лўппи очилган кўсак кўзга ташланади. Ранг-баранг атлас кўйлак кийган қора соч қизлар уни кўтариб олишган. Булар кетидан «Ватанга 4 миллион 100 минг тонна «оқ олтин» берамиз» сўзлари ёзилган жуда катта транспарант кўтариб ўтилади. Ўзбекистон пахтакорлари беш йилликнинг учинчи йилида ана шундай мисли кўрилмаган маррага эришишга аҳд қилдилар. Пойтахт меҳнаткашлари ҳам мамлакат олдидаги интернационал бурчларини бажаришга ҳисса қўшишга қарор бердилар. Тошкент пахта етиштириш ва қимматли пахтани йиғиштириб олиш учун пахтакорларга мукаммал машиналарни етказиб бераётганлиги аён. Ана шундай ажойиб машиналарни яратиб бераётган ишчилар, инженерлар, конструкторлар майдондан ўтадилар.

«Совет бинокорларига шон-шарафлар!» Бу шиор тошкентликлардан ҳар бирининг дилига жуда яқин. Намойишчилар қаторида кўп қаватли кўркам уй макети ва бу уй пештоқида рамз тариқасида катта калит пайдо бўлганида, минбардагилар гулдурос қарсак чалдилар. Кейинги икки йил ичидагина одамлар шу калит билан неча ўн минглаб янги квартираларнинг эшикларини очдилар. Ўзбекистон пойтахтида шу икки йил ичида икки миллион квадрат метр уй-жой, ўттиз минг ўқувчи учун мактаб бинолари, неча ўн минглаб кичкинтойлар учун боғчалар ва яслилар қурилди. Республикамиз тарихида илгари ҳеч қачон бунчалик кўп бино қурилмаган эди.

Буларнинг ҳаммасига мамлакатимиздаги барча республикаларнинг қардошларча ёрдами туфайли, совет халқларининг ленинча дўстлиги туфайлигина эришилди. Минбардагилар қизғин табриклаётган бинокорларнинг колонналарига назар солсангиз, бутун мамлакат ўзбек халқи билан бир ёқадан бош чиқариб янги Тошкентни барпо этаётганлигини ҳис қиласиз. Москва ва Киев, Новосибирск ва Тула, Запорожье ва Ярославль, Куйбишев ва Душанба вакиллари майдондан ўтиб борадилар. «Главташкентстрой» пойтахтдаги уйсозлик комбинатлари ва шаҳардаги бошқа кўпгина қурилиш ташкилотларининг колонналари улар билан бирга ўтадилар.

Булар ҳозир майдондан ўтаётган неча минглаб кишиларни турар-жой билан таъминладилар. Ана шу кишилар икки йил муқаддам чодир шаҳарчалардан чиқиб Биринчи май намойишида қатнашган эдилар.

Фрунзе ва Чилонзор, Куйбишев ва Сергели районлари ҳамда янги ташкил топган Ҳамза районининг колонналари минбарлар олдидан ўтади. Ветеранлар билан бир қаторда ёшлар шаҳдам қадам ташлаб борадилар. Бу йил ёшлар учун айниқса қувончли йилдир. Ленин комсомоли ўзининг ярим асрлик юбилейини шу бу йил нишонлайди.

Ёшлар қўшиқ ва ашула айтадилар, рақсга тушадилар. Республиканинг энг кекса олий ўқув юрти — В. И. Ленин номидаги Тошкент давлат университети, неча ўнлаб бошқа институтлар, техникумлар, билим юртларининг студентлари байрам либосида гулдасталар кўтариб ўтишади. Булар қаторида социалистик мамлакатлардан ва Осиё ҳамда Африканинг ривожланиб бораётган давлатларидан Тошкентга келиб ўқиётган ёшлар ҳам кўп. Бошқа ҳамма колонналар каби бу колоннада ҳам Америка империалистларининг Вьетнамдаги жиноий агрессиясига қарши қаҳр-ғазаб билан норозилик сўзлари ёзилган алвонлар баланд кўтарилган. «Янкилар! Вьетнамдан чиқиб кетингиз! Агрессия кучлари жиловлаб қўйилсин!» Совет кишиларининг хоҳиши ва талаби ана шундай.

Биринчи май байрам намойиши спортчиларнинг кўркам паради билан тугалланди. Бу намойишда 200 мингдан ортиқ киши қатнашди.

Намойиш тамом бўлса ҳам, қўшиқ ва музика садолари кечгача эшитилиб турди. Халқ сайиллари кўча ва майдонларда, ишчи клублари ва маданият саройларида, парк ва боғларда давом этди. Кечқурун меҳнаткашларнинг халқаро бирдамлик куни шарафига тўплардан отилган байрам салюти машъаллари шаҳар осмонида ярқираб турар эди.

Г. ИГНАТЬЕВ, Ю. КУКАРКИН, Ю. ЮДИН,

Ўзбекистон телеграф агентлигининг мухбирлари.

Тошкентда 1 майнинг байрам қилиниши. Суратда: пойтахт меҳнаткашлари вакилларининг намойиши.

И. Глауберзон фотолари.

ТИНЧЛИК КУРАШЧИЛАРИ

«Халқлар ўртасида тинчликни мустаҳкамлаш учун» халқаро Ленин мукофотлари комитетининг раиси академик Д. В. Скобельцин билан суҳбат

Академик Д. В. Скобельцин ТАСС мухбирлари В. Амплеев ва М. Герасимов билан суҳбатда Совет ҳокимиятининг биринчи декрети сулҳ тўғрисидаги декрет бўлганлигини эслатиб ўтди. Бу тарихий ҳужжатга Владимир Ильич Ленин имзо чеккан эди. Айни шу тарихий кундан бошлаб бизнинг давлатимиз, кейин эса социализм йўлига тушиб олган бошқа мамлакатлар ҳам тинчлик сиёсатини оғишмай ўтказиб келмоқдалар. Бутун тараққийпарвар инсоният тинчлик учун мард ва изчил курашчи бўлган Совет Иттифоқига умид ва ихлос билан назар солиб турибди.

Ер юзининг ҳамма томонларида тинчлик учун кураш кучайиб бормоқда. Ана шу олижаноб ишга ўзининг куч-ғайратини сарфлаётган кишиларнинг номлари яхши маълум. Энг муносиб кишиларнинг энг яхшилари ҳар йили улуғ Ленин номи билан юритиладиган «Халқлар ўртасида тинчликни мустаҳкамлаш учун» Фахрий халқаро мукофот билан тақдирланиб турибди.

— «Халқлар ўртасида тинчликни мустаҳкамлаш учун» халқаро Ленин мукофотининг янги лауреатлари ҳақида гапириб берсангиз.

— Тинчлик тарафдорлари улуғ армиясининг атоқли арбобларидан олти киши лауреат унвонига сазовор бўлди. Улар — Вьетнамдаги Америка агрессиясига қарши актив курашаётган кишилардир. Комитет бу йилги мукофотларни бериш вақтида бутун жаҳон жамоатчилигининг диққат-эътибори Вьетнамдаги воқеаларга қаратилганлигини, тараққийпарвар инсоният Вьетнам халқига хайрихоҳлик қилаётганлигини назарда тутди.

Ўз ҳикоямни Жанубий Вьетнамнинг машҳур ватанпарвар қизи Нгуен Тхи Дин хонимдан бошласам бошқа лауреатлар мендан ранжимас, деб ўйлайман. Бу аёл — Жанубий Вьетнамни озод қилиш учун курашаётган хотин-қизлар иттифоқининг раиси, Жанубий Вьетнам Миллий озодлик фронтининг таниқли сиёсий арбобидир.

Нгуен Тхи Дин хоним камбағал деҳқон оиласида ўсиб етишди, ўн етти ёшидан бошлаб революцион курашда актив қатнашди: варақалар тарқатди, аҳоли орасида пропаганда ишлари олиб борди. 1940 йилда Нгуен Тхи Дин хоним қамоққа олинди. У, уч ярим йилни қамоқда ўтказди.

Нгуен Тхи Дин хоним қамоқдан чиққанидан кейин ўз ватанининг озодлиги ва мустақиллиги учун курашга тағин ҳам зўр ғайрат билан киришиб кетди. 1960 йил 17 январда Мо-Кай уездида умумхалқ қўзғолони бошланди. Бин-че вилояти революцион кучлари штатига яширин обком секретари Нгуен Тхи Дин хоним бошчилик қилди.

Жанубий Вьетнамни озод қилиш учун курашувчи хотин-қизлар иттифоқи 1961 йилда революцион хотин-қизлар ташкилотлари негизида тузилди. Озод қилинган районларда эмас, шу билан бирга босқинчиларнинг қўл остида турган территорияларда ҳам бу иттифоқнинг бўлимлари бор. Иттифоқ бўлимларига икки миллиондан ортиқ хотин-қиз аъзо бўлиб кирган. Жанубий Вьетнам Миллий озодлик фронти раҳбарлигида иш олиб бораётган бу иттифоқ халқаро демократик хотин-қизлар федерациясининг миллий ташкилотидир.

Барча хотин-қизлар, Жанубий Вьетнам озодлиги учун курашаётган ҳамма кишилар Нгуен Тхи Дин хонимни яхши билишади. У катта обрў орттирган, ўз ватанининг озодлиги ва мустақиллиги учун мардонавор кураши билан бу обрўга сазовор бўлган. Унинг номи Вьетнамдан бошқа мамлакатларда ҳам кўпчиликка маълум.

Машҳур Колумбия ёзувчиси Форхе Саламеа Борда — Латин Америкаси қитъасида тинчлик учун актив курашаётган кишилардан биридир. Қирқинчи йилларнинг охирларида у, расмий лавозимлардан воз кечиб, ўша вақтда ҳокимият тепасига келган реакцион ҳукуматга нисбатан ошкора оппозицияга ўтиб олди. Ёзувчига ўз асарларини матбуотда бостиришни тақиқлаб қўйганликлари сабабли у, Аргентинага кўчиб бориб, адабий ва ижтимоий иш билан шуғулланишни давом эттирди. 1952 йилда у «Улуғ Бурундун — Бурунда вафот этди» деган ҳажвий қиссасини нашр этди. Бу асар туфайли ёзувчи қитъани жабр-зулм занжирларига банда қилиб қўйган ҳарбий диктатураларнинг эътиқодли душмани сифатида жаҳонга машҳур бўлди.

Х. Саламеа ўзининг халқлар ўртасида тинчлик учун, социал адолат учун мард ва толмас курашчи эканлигини кўрсатди. У, Осиё ва Тинч океан мамлакатлари тинчлик тарафдорларининг конгресси ишида Осиё ва Африка мамлакатлари ёзувчиларининг конференциясида қатнашди; у — тинчлик тарафдорлари ҳаракатининг актив иштирокчисидир.

Х. Саламеа Колумбияга қайтиб келгач, адабий ижодга ва ижтимоий ишларга катта куч сарфлади.

АҚШ империалистларининг Вьетнамдаги агрессив ҳаракатларини қатъий қоралаб, Х. Саламеа бундай деди: «Шимолий Америка капитализмининг гарчи истиқболсиз бўлса ҳам, тараққиётнинг энг кескин, энг хатарли босқичига яъни янги фашизмга ўтиш жараёнини англаб, фош қилиб ташлаш ва бу жараённи тўхтатиш — бутун дунёдаги диёнатли кишиларнинг бурчидир: Америка империализмининг Вьетнамда бошлаб юборган агрессияси худди шундан дарак бериб турибди».

Жаҳон тинчлик кенгашининг бош секретари, таниқли ҳинд журналисти ва жамоат арбоби Ромеш Чандра халқаро Ленин мукофотининг лауреати, деган табарук унвонга сазовор бўлди.

Ромеш Чандра йигитлик чоғидаёқ яъни 1939 йилда Панжоб штатидаги студентлар ҳаракатига бошчилик қилди, сўнгра Умумҳиндистон студентлар федерациясининг бош секретари қилиб сайланди. У — Умумҳиндистон тинчлик кенгашининг ва Африка — Осиё бирдамлиги Умумҳиндистон уюшмасининг асосчиларидан биридир.

Ромеш Чандра жаҳон тинчлик кенгаши ташкил этилган пайтдан бери унинг ишида актив қатнашиб келмоқда.

Ромеш Чандра жаҳон тинчлик кенгашининг бош секретари лавозимида ишлаб, тинчлик тарафдорларининг бир қанча муҳим халқаро анжуманларини муваффақиятли ўтказишга, жумладан, Стокгольмдаги жаҳон конференцияси билан Вьетнамдаги Америка агрессиясини тўхтатиш учун курашаётган халқаро ва миллий ташкилотлар вакилларининг фавқулодда маслаҳат кенгашини ўтказишга катта ҳисса қўшди.

Француз рассоми Жан Эффель (Франсуа Лежен) иккинчи жаҳон уруши арафасидаги мураккаб вазиятда ўзининг дастлабки сиёсий карикатуралари билан майдонга чиқди. Франция оккупация қилиб олинган йилларда Жан Эффель яширинишга мажбур бўлди. У, мамлакат жанубида яширин шароитда ишлаб, ўз карикатураларида Францияга хиёнат қилган ва уни фашистларга оёқ ости қилдирган сиёсий арбобларнинг шармандасини чиқарди.

Кўпгина мамлакатлардаги кишилар Жан Эффельни талантли рассом ва тинчлик учун жўшқин курашчи, деб жуда яхши билишади. У, АҚШнинг Вьетнамдаги агрессиясига қарши кескин ва актив кураш олиб бормоқда, янги мустамлакачиларнинг ваҳшийликларини фош қилмоқда.

Тинчлик тарафдорлари халқаро ҳаракатининг таниқли арбоби Умумвенгрия тинчлик кенгашининг раиси Эндре Шик юксак мукофот билан тақдирланди. Унинг раҳбарлигида Венгрия Халқ Республикасида Вьетнамдаги АҚШ агрессиясига қарши оммавий тадбирлар ўтказилмоқда. Жаҳон тинчлик кенгаши президиумининг 1966 йил Будапештда ўтказилган сессиясида Шик ўз мустақиллиги учун курашаётган Вьетнам халқини қўллаб-қувватлаб, оммавий тадбирлар уюштиришга даъват қилган эди.

Олим ва кекса революционер Шик катта илмий ва ижтимоий иш олиб бормоқда. Шик Венгрия Халқ Республикасининг давлат мукофотига сазовор бўлган уч томли «Қора танли Африка тарихи» монографиясининг авторидир.

Голландиянинг машҳур кинорежиссери ва жамоат арбоби Йорис Ивенс ажойиб ҳужжатли фильмларнинг катта туркумини яратди.

Ивенснинг ижоди унинг зўр сиёсий ва ижтимоий фаолияти билан чамбарчас боғланган. Унинг кинокартиналарида турли мамлакатлардаги кўпгина муҳим социал воқеалар — Бельгия кончиларининг, Италия деҳқонларининг кураши, турли қитъалардаги миллий озодлик кураши ўз ифодасини топган. Урушдан кейинги йилларда Ивенс халқлар дўстлигига бағишлаб кўпгина фильмлар яратди. Бу фильмлар жамоатчилик фикрини тинчлик иши учун курашга сафарбар қилувчи фильмлардир.

Ивенс Вьетнамдаги АҚШ агрессиясининг қатъий душманидир. Унинг «Вьетнамдан узоқда» ва «17-параллель» сўнгги фильмлари Вьетнам халқининг океан нариёғидан келган агрессорларга қарши олиб бораётган қаҳрамонона курашига бағишланган. Тинчлик учун жўшқин курашчи Ивенс ҳозир Вьетнамда туриб, янги ҳужжатли фильм яратмоқда.

Ивенс ижодига хос нарса шуки, у ҳамиша янги мазмун, янги-янги ифодали воситалар излайди. У — кино санъатидаги ҳозирги реалистик оқимнинг таниқли назариячисидир.

Пировардида академик Д. В. Скобельцин бундай деди:

Халқаро Ленин мукофотлари лауреатлари — турли миллатларга, касбларга мансуб бўлган ҳар хил ёшдаги кишилардир. Улар тенг ҳуқуқлилик ва инсоният бахт-саодати учун, бутун дунёда тинчлик учун кураш йўлида бирлашгандирлар. Совет кишилари янги лауреатларни қизғин табриклайдилар, уларга сиҳат-саломатлик ва олижаноб, фахрли ишларида, барча кишиларнинг реакция, зулм, мустамлакачилик ва зўравонликка қарши, ер юзида ялпи тинчлик йўлидаги кураши учун зарур бўлган ишларида катта муваффақиятлар тилайдилар.

ФУТБОЛ

ЯНА МАҒЛУБИЯТ

2 май куни футбол чемпионатининг навбатдаги тури бўлди. Бунда тўртта учрашув бир хил ҳисоб—(2:0) ҳисоби билан тугади.

«Пахтакор»нинг навбатдаги мағлубияти мамлакат чемпиони киевлик «Динамо»чилар билан ўтказган ўйинда бўлди. Олмаотанинг «Қайрат» футболчилари биринчи ғалабани қўлга киритдилар. Улар ўз майдонларида Одессанинг «Черноморец» командасини мағлубиятга учратдилар. Бокунинг «Нефтчи» командаси «Арарат»ни, Тбилиси динамочилари кировободлик клубдошларини енгдилар.

Иккита учрашув 1:0 ҳисоби билан тугади. Турнир жадвалининг пешқадами москвалик автозаводчиларнинг бу сафар омади келмади. Улар Луганск шаҳрида «Заря»дан енгилдилар. «Шахтер» эса «Крылья Советов»ни ютди. «Спартак» Ростов армиячиларини 3:1 ҳисоби билан мағлубиятга учратди.

Фақат ленинградлик «Зенит» билан Москва армия спорт клуби ўртасидаги учрашув дуранг (1:1) билан тугади.

Шундай қилиб, Киевнинг «Динамо» командаси Тошкентдаги ғалабадан сўнг 10 очко тўплаб, биринчи ўринга чиқиб олди.

«Пахтакор» кучли командалар билан ўтказган дастлабки ўйинларида ғалабага эришмаган бўлсада, ишқибозларни хурсанд қилиб келаётган эди. Кейинги Минск шаҳрида, айниқса, ўз майдонидаги иккинчи мағлубияти шуни кўрсатиб турибдики, унинг ҳужум линиясида активлик сезилмаяпти.

Бу ҳақда команда раҳбарлари ҳамда Ўзбекистон футбол федерацияси тегишли хулоса чиқариб олмасалар, командамиз дурангбозликдан, мағлубиятдан қутула олмайди.

Ҳ. ЮНУСОВ.

Редактор М. КОРИЕВ.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

БИЗНИНГ АДРЕС ВА ТЕЛЕФОНЛАР: ТОШКЕНТ, «ПРАВДА ВОСТОКА» КЎЧАСИ № 26. Редактор — В36545, Редактор ўринбосарлари — В37214, В39323, Масъул секретарь — В34455, Масъул секретарь ўринбосарлари — В37283, Партия турмуши — В33469, [illegible] — В31216, [illegible] — В37604, [illegible] — В31455, [illegible] — В33259, [illegible] — В34524, [illegible] — В37343, [illegible] — В37183, [illegible] — В38142, Коммутатор — В30249, В30250, В30251, В30252, В30253, В30254, В30255, В30256, В30257, В30258. ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ: Андижон 48—65, Бухоро 31—41, Қарши 3—08, Нукус 42—62, Самарқанд 31—72, Термиз 23—27, Фарғона 41—88, Урганч 34—55.

Б № — 103. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64633. Р. 02444.